

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Beste
Boeken juf
meester
2017

canoncultuurcel.be

Inhoud

VOORWOORD

Peter, Beste Boekenmeester 2016 p 3

LAUREATEN

Els Vander Perre p 4
Peggy Cornelis p 7
Kurt de Belder p 12
Karen Peeters p 28

GENOMINEERDEN

Els Hofman p 10
Ninja Claus p 32
Annick Morel en Sylvie Deblaere p 36
Karin Cuyvers p 41

LEESKAARTEN

Zeven uitneembare leeskaarten met handleiding p 19

EN VERDER ...

Merel Eyckerman p 15
Wally De Doncker: Ik heb een enorme vrijheidsdrang p 16
Slotfeest p 18
Hier wordt met plezier gelezen! p 27
Jan De Kinder: Elk verhaal heeft een held, elke held een verhaal p 34
Winny Ang: Wie leest, leeft duizend levens p 39
Colofon p 43

voorwoord

Beste boekenmeester, wat een titel. Ik hou wel van lezen en nog meer van boeken. Ik kan urenlang verdwalen tussen de rekken van een boekhandel en bladeren in prentenboeken. Genieten van de specifieke geur van een nieuw boek. Afgaan op de eerste twee zinnen van een kinderboek en denken: ja, deze wordt het! Het blijft een uitdaging om het perfecte voorleesboek te zoeken en dan te merken dat je de juiste keuze heb gemaakt.

Ik heb het geluk om veel te mogen reizen. Niets is leuker dan na zo'n reis aan je leerlingen te vertellen waar je bent geweest en dan ook nog eens een prentenboek uit dat land uit je reiskoffer te toveren. Ze vinden het fantastisch om de herkomst van het boek te situeren op een wereldkaart of samen in een mooie atlas te duiken en te zoeken naar het land, de stad of het continent dat ik bezocht heb.

Ik ben een verhalenverteller en tover graag met woorden van anderen. Woorden die aanvoelen als een warme jas maar ook woorden die je kopje onder doen gaan om je op het einde van het verhaal gelukkig weer op de veilige zwembadrand te zetten ... Of net niet.

Met een goed verhaal, geweldige illustraties en mijn stem probeer ik een aanzet te geven tot lezen maar ook tot luisteren. Want mogen luisteren en luisterboeken zijn een zegen voor de zwakkere lezer. Je kan toch mee op reis in de fantasiewereld van dikke boeken en beroemde schrijvers.

Daarom blijft voorlezen en kinderen in contact brengen met boeken een belangrijk doel. Ook in de derde graad van de lagere school blijft voorlezen en inzetten op lees- en luisterplezier belangrijk. Uit onderzoek blijkt dat leesplezier behoorlijk achteruit gaat tijdens de laatste jaren van de

lagere school. Daarom horen niet alleen recente hedendaagse jeugdromans maar ook (anderstalige) prentenboeken, hoorspelen, klassiekers, strips en poëziebundels thuis op de boekenplank van het zesde leerjaar. Geschikt leesvoer binnen handbereik geeft kostbare ruimte tijdens een drukke dag met een bomvol programma. Vrijheid is heel erg belangrijk tijdens deze dagelijkse leesmomenen: Luisteren, bladeren, wegdromen, kijken, herlezen of je verdiepen in een weetjesboek: alles mag! Het lees- en -luisterplezier staat voorop. Er hoeft even niets ... Dat wil in een puberhoofd, bij momenten, meer zeggen dan we vermoeden.

Zorg voor een gevarieerd aanbod prenten- en luisterboeken. Maak bewust tijd voor lees- en voorleesmomenten. Lezen en luisteren mag ook gewoon plezierig zijn en moet niet aan methodes, vormingsuren of handleidingen vasthangen.

Luisteren naar verhalen stimuleert dan weer tot lezen en ik ben er van overtuigd dat in vele gevallen leesplezier de basis is voor studieplezier. Als lezen dan nog steeds 'leuk' is, betekent dat een flinke stap in de goede (studie)richting. Zeker in de derde graad is 'graag lezen' een doel op zich! Motiveer ouders om hetzelfde te doen en je zal zien: leesplezier, leeshonger en leesniveau gaan hand in hand.

Tot slot wens ik de nieuwe laureaten een jaar vol warme momenten, verrassingen en vooral bergen leesplezier. Geef het door en geniet met volle teugen van je titel! Je hebt hem meer dan verdiend! En als je eens een voorlezer zoekt ... Je weet me wel te vinden! Graag zelfs!

Peter
Beste Boekenmeester 2016

Els Van der Perre

SCHOOL: Zorgjuf op Regina Assumpta in Anderlecht

FAVORIETE KINDERBOEK:

Raad eens hoeveel ik van je hou, Sam MacBratney

“Wat ze lezen is niet gekoppeld aan boekbesprekingen, het is puur voor het plezier”

Elke dag lezen we een half uur, dat mag ook een enquête uit Joepie zijn

ALLE KINDEREN OP DEZE SCHOOL BEGINNEN AAN DE LAGERE SCHOOL MET TWEE JAAR TAALACHTERSTAND VIJF JAAR GELEDEN BEREIKTE DE SITUATIE EEN DIEPTEPUNT. VOOR VEEL KINDEREN LUKTE HET LEREN LEZEN OP HET NORMALE TEMPO GEWOON NIET. DE JUFFEN STAKEN DE KOPPEN BIJ ELKAAR OM LEZEN LEUKER EN MAKKELIJKER TE MAKEN. MET JUF ELS (44) OP KOP.

‘Dit is een school in een sociale wijk in Anderlecht. Voor onze leerlingen is Nederlands de tweede of zelfs derde taal. Voor de meesten is de eerste taal Frans, verder Arabisch, Turks, Congolees of een andere Afrikaanse taal.

Hier heerst veel kansarmoede. Veel kinderen hebben thuis niet één boek. Vijf jaar geleden slaagde een groot aantal kinderen er niet in om op het normale tempo te leren lezen. Hen uit de klas halen om bij te werken doen we hier nooit, dat is tegen onze principes. We zijn gaan samenzitten en hebben beslist om het anders aan te pakken en met een leescarroussel te beginnen. De kinderen worden in kleine groepjes verdeeld en de leerkrachten voorzien een aantal originele spelletjes. Na een opdracht gaan de kinderen door naar de volgende opdracht, tot iedereen alles heeft gedaan. De spelletjes oefenen op het puur technische aspect van het lezen. Met de beginnende lezers doen we bijvoorbeeld duo-lezen of toneellezen. Elk personage heeft een andere kleur en zo kunnen ze samen lezen. Een andere populaire speelactiviteit is vouwbekjes maken met opdrachten in. Het gaat erom dat de kinderen lezen en schrijven zien als fun.

BOEKENHOEK

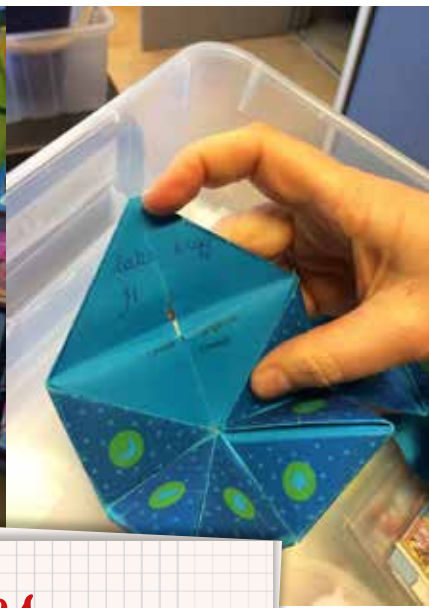
‘In elke klas installeerden we een boekenhoek waarin kinderen vrij kunnen lezen. Er liggen tijdschriften, kranten en weetjesboeken, zodat het laagdrempelig blijft.

In alle leerjaren wordt er vandaag een half uur per dag gelezen. Wat ze lezen is niet gekoppeld aan boekbesprekingen, het is gewoon puur voor het plezier, dus het mag ook een enquête uit Joepie zijn, bijvoorbeeld. Of een stappenplan lezen om een armbandje te maken. Als kinderen dat onder de knie hebben, volgt de rest vanzelf.

We hebben hier geen gebrek aan boeken. We hebben een jaarbudget van 60 euro en daarmee komen we een heel eind in winkels of bij het Boekenfestijn. Bovendien roepen alle juffen via hun persoonlijke facebookpagina’s op om boeken te doneren aan onze school en zo hebben we heel veel boeken. Om de boekenhoek te verrijken kiezen we elk jaar een thema. Nu is dat WO. Wij hebben geen inkomsten van schoolfeesten maar vragen veel subsidies aan. Zo kunnen we het gespaarde geld aan boeken uitgeven. Sommige leerkrachten zeggen ‘Ik heb eigenlijk boeken genoeg’ ... tot wanneer ze weer een nieuw en interessant boek zien (lacht).’

EVOLUTIE NA VIJF JAAR

Ons hele team verdient de prijs, iedereen werkt hier even gedreven mee aan het boekenproject op school. Van bij het begin werd de nieuwe leesaanpak door iedereen op een open manier omarmd. Samen bouwden we al flink wat ervaring op om kinderen te stimuleren om te lezen. ‘Onlangs nog zei een jongetje van het tweede dat hij niet graag las. We vroe-

gen hem toen wat hij interessant vond, dat was voetbal. We raadden hem een Geronimo Stilton boek over voetbal aan. Nadien las hij alle Stilton-boeken. Lezen zien we trouwens heel breed: een stappenplannen om te leren breien of een bank te maken is ook lezen!

We willen boeken ook minder sacraal maken. Vroeger waren boeken 'heilig' hier op school, ook omdat er weinig waren. Nu hebben we een ruim aanbod en kan iedereen er wat relaxer mee omgaan. Kinderen mogen de boeken ook mee naar huis nemen. Met AVI springen we spaarzaam om. We hebben het vijf jaar geleden gedaan om het beginpeil te kunnen inschatten maar verder willen we niet dat kinderen schrik krijgen. Ze moeten vooral lezen uit interesse en uit plezier.

KRANTEN

'We houden het aanbod ruim en geven de kinderen ook kranten te lezen zoals *Het Nieuwsblad* of *Het Laatste Nieuws*. Kinderen kunnen best wel dingen lezen uit de krant, bijvoorbeeld over sport, of het weerbericht. Daarnaast hebben we *Metro*, *Wauw* en de *Kids* krant. We zorgen ook voor veel weetjesboekjes. Kinderen met weinig woordenschat bieden we prentenboeken aan. Het gebeurt soms dat we op een woord komen dat ze niet kennen en als ze dat dan zien op een prent leren ze het snel.' Voor kinderen die het moeilijk hebben met lezen hebben we de spannende boekenserie *Vreemde zaken*.

VOORLEESWEEK

Een van de hoogtepunten van het leesjaar hier op school is de Voorleesweek, dan steken we nog een extra tandje bij. De leerkrachten lezen de hele week voor. Het eerste leerjaar luistert samen met de kleuters naar voorleesverhalen. Het tweede, derde en vierde leerjaar leest voor aan de kleuters. En het vijfde leerjaar gaat voorlezen in de kribbe. Vaak maken de kinderen tekeningen bij een prentenboek of een toneelvoorstelling.

Lestips

CHILL-BOEKENHOEK

We gaan met de kinderen buiten een **chill-boekenhoek** bouwen. Alle kinderen gaan daarover brainstormen en we gaan de lessen techniek gebruiken om die hoek samen in elkaar te zetten.

POËZIE

Een gedicht voorlezen, er met **creatieve werkvormen** aan de slag mee gaan of het beeldend vertalen ... Met poëzie werken in je klas kan op veel manieren! De tips op cultuurkuur.be/poezie zetten je alvast op weg. Je vindt er tal van activiteiten, kant-en-klare lessuggesties en inspirerende tips.

IDENTITEITSKAART

'Voor leerlingen die boekbesprekingen moeten maken hebben we met ons team een leerlijn opgemaakt. Dat is per jaar verschillend. In het eerste leerjaar is dat met korte vraagjes van de juf. In het tweede is dat met een rad waar ze aan kunnen draaien en dan opdrachtes uitvoeren.

In het derde leerjaar zoeken de kinderen foto's bij de boeken. Of ze moeten kaarten over het boek op volgorde kunnen leggen. In het vierde leerjaar lezen de kinderen zelf een boek en moeten ze een presentatie maken. In het vijfde leerjaar is de boekbespreking schriftelijk. Met een postkaart erbij over de locatie van het verhaal, een identiteitskaart over de personages en een memo blokje waarin ze vertellen wat er gebeurt en een gsm-agenda waarin ze uitwerken wanneer de handelingen gebeuren. We stellen onze aanpak voortdurend bij met Totemtaal.'

SINT-GUIDO

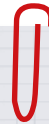
'Met de bib van Anderlecht hebben we een goed contact. We deden een opdracht samen met hen rond de geschiedenis van Anderlecht, met een route over Sint-Guido. Met het tweede leerjaar gaan we samen met de ouders naar de bib, maar we denken erover om er al sneller mee te starten. Ouders mogen ook altijd mee komen doen tijdens de lessen.

Zo merken ze op welke manier wij omgaan met boeken. En er zijn er veel die het doen. We geven boeken mee naar huis, maar we geven geen rapport mee. Dat moeten de ouders komen halen.'

NAT BOEK

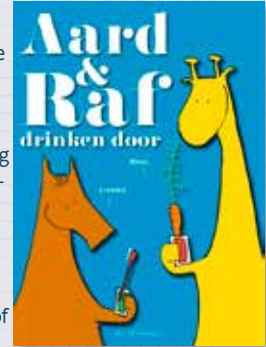
'Kinderen mogen ook op de speelplaats lezen maar ze moeten er wel zorg voor dragen dat het boek niet vuil wordt. Op een keer sprak een meisje mij als zorgjuf aan omdat ze haar boek in de modder had laten vallen en bang was dat de juf daar iets over zou zeggen. Toen heb ik gezegd dat ze een briefje moest schrijven daarover (lacht). Dat werd toen een briefje met 'Allerliefste juf, mijn boek is gevallen ...'. Ook zo leren de kinderen weer iets bij.'

LEESTIP VAN DE JURY

AARD EN RAF DRINKEN DOOR

Aard & Raf Drinken Door is een voorleesprentenboek waarmee je al hardop staat te lachen in de boekhandel. Ideaal voor kleuters en peuters die wel eens wat drinken. Door een ... eh ... wortel? Een humoristisch prentenboek met zalige tekeningen over een dagelijkse situatie die een absurde wending neemt. Het sluit perfect aan op het goede gevoel voor humor en de vrolijke verbazing van kleuters, peuters en eigenlijk iedereen die wel eens wat drinkt. Door een vork.

Ideaal voor groot en klein en met veel mogelijkheden om er later mee aan de slag te gaan of gewoon opnieuw voor te lezen.

Aard en Raf drinken door | Piter de Weerd | De Woestijn | ISBN 9789492148001 | €12,50

HET BOEKENBOEK

Een bijzonder lees-, kijk- en bladerboek dat leerkrachten op een originele en erg leuke manier wegwijs maakt in de Nederlandse kinder- en jeugdliteratuur.

In vijftig hoofdstukken wordt aan de hand van 1001 titels een schat aan informatie (en ook weetjes en anekdotes) aangeboden over auteurs, illustratoren, hun boeken, hun schrijverslevens ... maar nooit dat het saai of belerend wordt, integendeel, dit boek is een feest! Door de manier van opbouw en keuze van de thema's geraak je ook op onverwachte paden en doe je als lezer erg fijne ontdekkingen voor nieuwe titels.

Een must-have voor elke leerkracht die zich in zijn/haar boekenzoektocht wil laten inspireren.

Het Boekenboek | Mirjam Noorduijn & Veerle Vanden Bosch | Leopold | ISBN 9789025871314 | €34,99

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ELS

LAUREAAT

Peggy Cornelis

SCHOOL: Pedagogische Eenheid 3 in GO!
De Balderschool (BuLo) in Berlaar

FAVORIETE KINDERBOEK:

Sjakie en de Chocoladefabriek, Roald Dahl

“Sommige kinderen hier komen thuis zeer weinig in aanraking met boeken, dus het is absoluut een plus als wij hen op school met boeken in contact brengen.”

Boeken zijn de basis van alles

TOT VOOR EEN PAAR JAAR WERD ER OP DE BALDERSCHOOL NIET STRUCTUREEL AAN LEESBEVORDERING GEDAAN. PEGGY CORNELIS (46) HAKTE TOEN DE KNOOP DOOR OM DAT OP DE AGENDA TE ZETTEN. 'WIE EEN BOEK KAN LEZEN, KAN AL DE REST OOK ONDER DE KNIE KRIJGEN.'

'Nadat ik acht jaar in een joodse school had gewerkt, deed ik een interim in een bulo-school. Het sprak me zo aan dat ik erin verder wilde gaan. Ik kon hier op school beginnen en heb toen een specialisatie gevolgd. De kinderen zijn hartverwarmend open en komen spontaan vertellen, daar doe ik het echt voor. Uiteraard hebben sommigen een rugzakje. Kinderen met type 1 hebben een licht mentale achterstand, kinderen met type 8 hebben leerstoornissen. Sommige kinderen kunnen na twee jaar terug naar het gewoon lager onderwijs.'

Vaak hebben mijn leerlingen een strakke structuur nodig. Alleen zet ik wel alle leerlingen apart aan een bankje omdat ze zich anders slecht kunnen concentreren. Ik heb toevallig allemaal jongens dit jaar en die kunnen elkaar ook niet makkelijk gerust laten (lacht). Daardoor werkt de leeshoek dit jaar niet echt. We lezen gewoon aan de tafel.'

Een aantal leerkrachten werkten al veel met boeken, anderen minder. Zelf vind ik boeken de basis van alles. Wie een boek kan lezen, kan al de rest ook onder de knie krijgen. Gewoon al een opdracht maken of een vraagstuk lezen gaat toch veel beter als kinderen goed kunnen lezen. Sommige kinderen hier komen thuis zeer weinig in aanraking met boeken, dus het is absoluut een plus als wij hen op school met boeken in contact brengen.'

Lestips

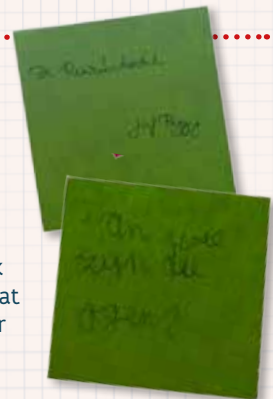

GEDICHTENDAG

Voor de gedichtendag maakte ik een gedichtenzoektocht met verstopte gedichten op de speelplaats en in de tuin. Iedere keer als er een gedicht werd gevonden, moest de vinder het voorlezen. Ik maak voor dergelijke acties altijd een draaiboek voor iedereen van mijn collega's. Zo blijft de visie bij iedereen leven op school. We werkten met gedichten van Bart Moeyaert, Riet Wille en Annie M.G. Schmidt

BOEKPROMOTIE

'Kinderen die een boek willen aanraden, mogen een post-it met een korte waardering, zelfs gewoon in één woord, op het raam plakken. In het begin had ik langere invulbladen maar dat was veel te omslachtig voor mijn leerlingen. De post-its werken veel beter.'

VAST TIJDSTIP

'Ik heb een nascholing gevolgd voor leesbevordering in de eerste graad en daarna zijn we er hier ook mee begonnen. Het was even wat werk om alle neuzen in dezelfde richting te brengen. Iedereen past het nu toe op zijn of haar manier in de klas. Buitengewoon onderwijs heeft als voordeel dat hier meer geschoven kan worden met uren.

Ik lees zelf 5 minuten voor en de kinderen lezen 10 minuten of omgekeerd. In de andere klassen zijn we begonnen met voorlezen om dat nadien af te bouwen zodat de kinderen vooral zelf kunnen lezen. Gezien de aard van onze leerlingen moet het altijd op een vast aangekondigd moment gebeuren. Vaak plan ik de 15 minuten leestijd na turnen of na een van de speeltijden.

Een jongen in mijn klas leest echt niet graag. We moesten samen de ingang vinden tot het kiezen van boeken. Uiteindelijk is hij via een moppenboek en een stripboek over Garfield tot bij boeken met een langer verhaal gekomen.'

BIB EN KLASBIB

'Sommige van onze klasbibs zijn verouderd. Dat lossen we op door een deel van ons sinterklaasbudget aan boeken te besteden in plaats van aan speelgoed. Bij de meesten is dat ongeveer 25 euro. Daar kun je al wel wat mee kopen bij een beurs als Boekenfestijn. De klasbibs bestaan voor 90 % uit

eigen boeken, de rest vullen we aan met bibliotheekboeken. Ik ga om de vier weken naar de bib van Herenthout. Met mijn leraarskaart mag ik daar zoveel boeken uitlenen als ik wil. Ik kies ze uit voor mijn klas. Met de school gaan we ook een keer per maand naar de bib van Berlaar. Daar kiezen de kinderen zelf. Dat vinden ze heel fijn. Zelf kiezen is vaak wel nog moeilijk. Ik zeg dan waar ze mogen gaan kiezen. We werken altijd met de vijf-vinger-regel. Ze lezen een stukje en bij elk woord dat ze niet snappen moeten ze een vinger weg doen. Als er na 1 bladzijde vijf vingers weg zijn, is het boek te moeilijk. Toch voel ik soms dat zo'n boek toch gaat lukken, of het komt ook voor dat ze er na een paar maanden wel rijp voor zijn.

Strips zijn vaak nog te moeilijk. De boekjes van Klein Suske en Wiske en de stripverhaaltjes van Junior Suske en Wiske spreken hen wel aan.

Tijdschriften scoren hier ook goed, zoals Junior National Geographic. Ik heb zelfs een Autogids liggen. Voor sommige kinderen is dat een manier om erin te komen, het spreekt hen aan en ze kijken vooral naar de foto's. Voor kansarme kinderen hebben we de boeken op school en ook leestasjes die mee naar huis mogen.

Luisterboeken gebruiken we hier minder omdat dat te lang duurt voor onze kinderen. De sprookjes van Het Geluidshuis kunnen we hier bijvoorbeeld niet opzetten. Ik lees wel zelf heel veel voor.'

STOELENDANS

'Ik doe vaak een stoelendans als er nieuwe boeken zijn. Ik leg op elke stoel een boek, zet muziek op en als de muziek stopt moeten ze het boek pakken waar ze bij staan. Zo maken ze ook kennis met boeken die ze anders misschien niet zouden vastnemen. Vaak willen mijn leerlingen allemaal hetzelfde boek en zo kan ik dat een beetje omzeilen.

LEESTIP VAN DE JURY

MORGEN IS EEN ANDER LAND

Kinderen op de vlucht, het spijtige verhaal van onze tijd. Dit boek brengt dit actuele thema dicht op de huid van de lezer. Als lezer kruip je in hoofd en hart van het hoofdpersonage en beleef je de tocht die het meisje en haar moeder maken zeer intens. Het verhaal is erg indringend en poëtisch geschreven. Een verhaal waarin afscheid, verdriet, angst maar ook dromen en gevoelens van hoop op een betere toekomst op een erg treffende manier verbeeld worden in tekst én

in prachtige illustraties. Dit boek nodigt uit tot nadenken en tot inleving in wat het betekent om op de vlucht zijn.

Morgen is een ander land | Michaël De Cock & Trui Chielens | Querido | ISBN 9789045119915 | €15,99 | vanaf 4 jaar

Ik doe soms ook een leescarroussel. Zo moeten ze om de tien minuten iets anders lezen en doorschuiven. Dat doen we een lesuur lang.'

BLADWIJZER

'Wij werken met de vernieuwde AVI-testen. Ik vind een objectieve meting belangrijk maar zeker niet de belangrijkste maatstaf om lezen te evalueren. Kinderen ervaren vaak de tijdsdruk van die testen en zijn gestresseerd. Bovendien zegt zo'n test niets over het leesplezier en het begrijpen van wat er staat. Bij ons verloopt de test via de logopedisten die bij het zorgteam horen op deze school.

In het begin van het jaar maken we altijd samen een bladwijzer waarop tips staan voor de ouders om te kunnen voorlezen. De tips zijn: 'kies een boek uit dat jullie samen leuk vinden, lees elke dag even of bezoek eens samen de bib.'

OMA'S ROMMELKAMER

Sofia gaat graag bij haar oma logeren. Maar oma doet wat raar. Mama en papa maken zich zorgen om de vergeetachtigheid van oma. Sofia gaat mooi om met dit gegeven. Een verhaal over een onverwoestbare, hechte, unieke band tussen grootmoeder en kleindochter. Over ouder worden en dementie. Heel herkenbaar.

Oma's rommelkamer | Bette Westera | Gottmer | ISBN 9789025765590 | €7,99 | vanaf 6 jaar

IN DE BOEKENKAST VAN JUF PEGGY :

GENOMINEERD

Els Hofman

SCHOOL: Derde leerjaar op de Vrije Basisschool in Borsbeke

FAVORIETE KINDERBOEK: *Iep!*, Joke Van Leeuwen

“Alle vormen van leren komen aan bod dankzij boeken, niet alleen het talige, maar ook culturele, historische of creatieve informatie.”

Er is ongelooflijk veel dat je kan doen en leren door boeken

CREATIVITEIT STAAT CENTRAAL IN ALLES WAT ELS (42) ALS BOEKENJUF DOET. ZE VERZINT BIJ ELK BOEK EEN FIJNE OPDRACHT WAARDOOR DE KINDEREN BIJLEREN OVER ALLE MOGELIJKE ONDERWERPEN DIE ER OP SCHOOL EN DAARBUITEN AAN BOD KUNNEN KOMEN, VAN CREATIEVE EXPRESSIE TOT NADENKEN OVER EEN MAATSCHAPPELIJK THEMA.

‘Op een dag nam onze directrice me mee naar een school in Ronse, waar ze een vaste boekenjuf hebben, om te zien hoe ze werkte. Nadien vroeg ze me om ook boekenjuf te worden. Ik heb nu twee zorg-uren per week om voor de hele school projecten rond boeken uit te werken. Zo doe ik het hele jaar door aan leesbevordering.

In de oude kapel van onze school richtte ik de boekenklas in.’ Samen met haar man maakte Els een boekentent op basis van ideeën die ze vond op Pinterest.

In samenspraak met de juffen kiest ze elke week een boek voor de klas die aan de beurt is om op vrijdagmiddag naar de boekenklas te komen. ‘Ik kijk altijd een beetje naar de actualiteit.’ Op de dag van mijn bezoek aan Els is het bijna Valentijn. In een grote koffer heeft ze een heleboel gedichtenboeken gestopt. Eerst leest ze het boek *Nachttegaal* voor, over een jongetje dat anonieme gedichten schrijft naar en over de kinderen waar hij mee op kamp is. Nadien mogen de kinderen in de koffer op zoek naar een gedicht dat iets vertelt over henzelf. ‘Kijk juf, ik heb iets gevonden,’ komt een jongetje fier vertellen. Het gevonden gedicht gaat over een dromer. ‘Ja, zo ben ik, he juf?’ Els lacht en beaamt.

DEBAT

Ik stop veel tijd in het vinden van fijne invalshoeken om rond boeken te werken. Ik verzin ze meestal zelf maar haalde ook al ideeën uit het tijdschrift van de boekenjuffen van voorbije jaren. Er is ongelooflijk veel dat je kan doen en leren rond boeken. Het boek *Sinterkerst* van Ingrid Schubert en Ineke Fredriks leidde bijvoorbeeld tot een gesprek over het verschil tussen de Sint, de Kerstman en Sint-Maarten en nodigde de kinderen uit om geschiedkundige weetjes op te zoeken. Met het boek *Takkenkind* van Gerda Dendooven gingen we in een nabije dreef op stap om ons eigen takkenkind te maken. Alle vormen van leren komen aan bod dankzij boeken, niet alleen het talige, maar ook culturele, historische of creatieve informatie. In het tweede leerjaar werk ik soms rond *Mooi Boek* van Joke Van Leeuwen, waarin alle letters van het alfabet aan bod komen. Nadien laat ik de kinderen de school intrekken met een fototoestel om letters te fotograferen en dan maken we er bladwijzers van. Ook voor de kleuters werk ik dingen uit of ik vraag de leerlingen van de zesde klas om voor de kleuters te komen voorlezen.

Naast mijn werk in de boekenklas introduceerden we het kwartier lezen per dag op deze school. Ik geef leerkrachten advies over welke boeken ze kunnen gebruiken. De juffen lezen zelf ook tijdens dat kwartier en nadien voeren ze een gesprek over boeken. Elke klas heeft een eigen klasbib.

BOEKEN VINDEN

Wekelijks ontleent Els een dertigtal boeken in alle omliggende bibliotheken, zoals Erpe Mere, Lierde, Sint-Lievens-Houtem of Herzele. Die laatste was trouwens in 2014 verkozen tot de beste bib van Vlaanderen. ‘In de bib van Herzele helpen ze me heel actief bij mijn zoektocht. Er werkt een vrijwilligster uit Polen die mij boeken zoekt voor onze anderstalige leerlingen, bijvoorbeeld.’

GEHEIM

Bij *Het geheim tussen de boeken* van Reine De Pelseneer mochten de kinderen een geheim op een papiertje schrijven en dat in de klas tussen de boeken gaan verstoppen. 'Die geheimen komen nu nog tevoorschijn (lacht).'

DAISY-BOEKEN

De Daisy-boeken, normaal bedoeld voor slechtzienden, gebruikt Els ook voor kinderen met taalachterstand of lezers die het moeilijk hebben. Daar horen ook luistercd's bij. Die laat Els eerst horen aan haar doelgroep, dan gaat het lezen naderhand beter. Daisy-boeken kan je nu ook online downloaden of streamen.

INSPIRATIE

Op zoek naar **inspiratie** om creatief aan **taalvaardigheden** te werken in de klas? Dan ben je op cultuurkuur.be/leesinspiratie aan het juiste adres! Ontdek er onze tips en kant-en-klare lesideeën.

Er zijn immers veel goede redenen om leesplezier op school een plaats te geven. Elke leerling wordt er beter van, want wie graag leest, zal meer én beter lezen.

LEESKAARTEN

De **leeskaarten** zijn een instrument om leesplezier te delen met anderen. Ze brengen de boekensmaak van je klas in beeld en nodigen uit tot dialoog. De leeskaarten van dit jaar en de afgelopen jaren zijn geïllustreerd door bekende Vlaamse illustratoren. Je kan ze gratis downloaden op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'leeskaart').

Qua budget is er op school ruimte voor een zevental nieuwe boeken per jaar. 'Maar ik mag ook gewoon dingen vragen, het budget is bespreekbaar.'

De school heeft veel recente boeken. Een nieuwe favoriet is *Het boek zonder tekeningen* van B.J. Novak. Het is een heel grappig boek met grappige woorden. Dat linkte Els aan de gedichten van Paul Van Ostaijen. Alle genres komen bij Els aan bod. Met de leeskaarten uit het magazine Beste Boekenjuf/meester werkt Els ook graag in de klas. Els hangt dan de gekopieerde kaarten aan een waslijn die de hele klas rond gaat.

TURKSE OPA

Els bedenkt steeds leuke invalshoeken voor de voorleesweek, gedichtendag of de jeugdboekenmaand. Zo organiseerde ze voorleesmomenten voor alle klassen op verschillende plaatsen, zoals op iemands slaapkamer of in de kerk.

Ook met talen wordt geëxperimenteerd. Een opa kwam in het Turks voorlezen in het vierde leerjaar. Het verhaal werd gekaderd zodat de kinderen wisten waar het over ging. In het vijfde en zesde werd voorgelezen in het Engels. 'Het is leuk voor anderstalige kinderen dat er eens gelezen wordt in hun taal. Anderzijds helpt het voor de niet-anderstalige kinderen om zich in te leven in wat het is om niet in je moedertaal naar school te komen.'

Naar aanleiding van de jeugdboekenweek organiseerde Els een boekentocht die was gekoppeld aan een wedstrijd waarbij de leerlingen een woord moesten vormen. De tocht liep door het hele dorp. Overal waren kaartjes met opdrachten rond boeken verstopt. Per juiste opdracht kregen de kinderen een letter. Het woord dat ze moesten vinden was 'boekenuilbeurs'. Er volgde een echte ruilbeurs waarbij kinderen boeken van thuis mochten meebrengen. Daarvoor kregen ze een bon, en die bon konden ze inruilen voor een nieuw boek.

Het is elke keer weer een beetje zoeken naar invalshoeken om met een boek aan de slag te gaan. Het boek *Het Donker* van Lemony Snicket las Els voor in de kelder van de school toen ze het thema 'griezelen' wilde uitleggen. 'Ik wil vooral boeken tot leven brengen.'

IN DE BOEKENKAST VAN JUF ELS:

LAUREAAT

Kurt De Belder

SCHOOL: Vijfde leerjaar op Basisschool Sint-Eduardus in Schoten

FAVORIETE KINDERBOEK:
Doodgewoon, Bette Westera

“Kinderen laten zich heel graag leiden door wat hun vrienden vinden.”

We pakken het stap voor stap aan

.....
NA HET VOLGEN VAN EEN BIJSCHOLING TREKT KURT DE BELDER (44) AAN DE BOEKENKAR BIJ HEM OP SCHOOL. DAT MAG JE LETTERLIJK NEMEN, WANT VAN EEN OUDE DRANKENKAR MAAKTE HIJ EEN AANTREKKELIJKE 'BOEKENBAR' MET TIJDSCHRIFTEN EN STRIPS OM IN DE OPENLUCHTLEESHOEK TE LEZEN OP DE SPEELPLAATS.
.....

We pakken het stap voor stap aan, jaar per jaar.' Dit jaar zet hij vooral in op vier dingen: tijd maken om voor te lezen, om vrij te lezen, om boeken aantrekkelijk voor te stellen en ten slotte om boekgesprekken te voeren.'

Kurt begon eerst met alle leerkrachten op het hart te drukken dat er nieuwe boeken nodig waren in de klas. Dat aanbod wordt nu systematisch verjongd. 'Van het oudercomité krijgen we per jaar 17,5 euro'. Ook de ouders worden aangespoord om boeken te kopen via een actie met de boekhandel. De kinderen mogen een boek bestellen en dat blijft dan een jaar in de klas.

Verder hebben we een tijdschriften- en stripkar. Via het oudercomité wordt er ongeveer 200 euro per jaar aan tijdschriften abonnementen besteed. Bijvoorbeeld National Geographic Junior. Vanaf volgend jaar nemen we een abonnement op Dichter. Zo werken we aan een gevarieerd aanbod, waar ook gedichten een plaats krijgen.

Kurt werkt samen met de bib van Schoten-Deuzeld. Kansarme kinderen helpt hij bij het uitkiezen van een boek.

DE VIJFTIEN-REGEL

.....

Elke klas heeft zijn eigen boekenhoek. 'De kinderen mogen eigenlijk overal lezen, ook in de gang.' Vrij lezen gebeurt twee

maal per week twintig minuten in de klas. In het vierde leerjaar doen de leerkrachten op zichzelf al aan kwartierlezen. Volgend schooljaar gaat de hele school aan de slag met de pakketten rond kwartierlezen.

Dit jaar ligt de focus op het mooi aanbieden van boeken. Leerkrachten doen dus hun best om een fijne boekenkast te voorzien met nieuwe boeken. Bij Kurt in de klas zetten de leerlingen een uitgelezen boek op een speciale plek vooraan in de klas. Als er vijftien boeken staan, organiseert Kurt boekgesprekken. 'Dat werkt veel beter dan spreekbeurten of boekpromoties'. Kinderen mogen in groepjes van vier samen zitten, ook met hun beste vrienden en raden elkaar een boek aan. 'Kinderen laten zich heel graag leiden door wat hun vrienden vinden.' Op korte tijd kunnen kinderen op die manier heel veel boeken aan elkaar voorstellen.

Tijdens de voorleesweek organiseert Kurt een project rond 'slingerlezen', volgens de vlaggetjes van Klasse. Elke week wordt zo een boek in de kijker geplaatst doordat de kinderen de vraagjes op de vlaggetjes invullen, zoals 'dit boek gaat over' of 'ik vind het boek ...'. Tijdens de gedichtenweek werkte de school met de Raadgedichten van Van In en ook boekenbingo's zijn hen niet vreemd!

> DOODGEWOON

Het boek *Doodgewoon* van Bette Westera is een gedichtenbundel over de dood, maar helemaal niet zwaarmoedig. Vorig jaar is er een kind van het vierde leerjaar overleden aan kanker. Tijdens de poëzieweek hebben we er toen uit voorgedragen. De hele school was minutenlang muisstil. Het overlijden raakte iedereen van onze school heel erg.

Doodgewoon won in 2016 de Gouden Poëziemedaille. Op cultuurkuur.be/kinderpoëzie vind je kant-en-klare lestips en het poëzilied om creatief met poëzie aan de slag te gaan.

gouden
poëzie
medaille

AIDAN CHAMBERS

'We hebben een tijdje gewerkt met de babbeltaartjes van Aidan Chambers maar dat verliep niet in alle klassen zo succesvol. Ik heb er mijn eigen versie van gemaakt, het zijn de waarderingkaartjes. Op de kaartjes staat bijvoorbeeld een prent van een breedlachende stripfiguur, dat kunnen kinderen leggen bij een grappig boek, of er staat een stripfiguurtje dat onder de dekens is gekropen, om bij een eng boek te leggen. Of een kaartje waarop staat 'Dit boek las ik in één ruk uit'. Toen ik op een bijscholing mijn kaartjes bovenhaalde, was iedereen erin geïnteresseerd en nu is er een plan om ze overal te verspreiden. Een andere manier om een boek een waardering te geven is via prikkaartjes op het prikbord. Die gaan van 'superboek' tot 'niet mijn ding'.

Boeken die aanslaan zijn graphic novels, zoals de Boomhut-reeks. Voor veel kinderen zijn dat de instappers, voor sommigen blijft het daarbij. Als we ervaren dat ze graag lezen is het goed voor mij. We merken dat door ons project de kinderen procentueel al veel liever lezen. Mijn aanpak stuur ik bij door met de kinderen te praten.

Mijn droomschool is een school waar iedereen mee is met het leesbeleidsplan en waar iedereen de waarde van het lezen inziet. Een school waarin alle leerkrachten gemotiveerd zijn om ervoor te gaan. En dat komt hier wel goed.'

Lestips

KWARTIERLEZEN

De leesvaardigheid van kinderen neemt enorm toe als ze iedere dag een kwartier lezen. Een dagelijks leesritueel krijkt de lees- en taalvaardigheid van kinderen enorm op. En met een hoger leesniveau worden andere vakken toegankelijker en kunnen kinderen hun talenten beter ontwikkelen. Engageer je daarom om elke schooldag 15 minuten te lezen met de kinderen van het tweede tot en met het zesde leerjaar.

In het project Kwartiermakers, geeft leesbevorderings-expert Daniëlle Daniëls concrete tips en werkvormen voor een geslaagd project.

Ik las 8 keer min. 10 min
Michiel Emily Felix RAYAN
Laiise Yannia Xyano Kiama
Sara Yan Sara Brenik

SLUIT JE AAN BIJ HET NETWERK LEZEN OP SCHOOL

Kurt gaat geregeld naar het Netwerk Lezen op school. Tijdens de gratis netwerkdagen worden interessante sprekers uitgenodigd en komen (jeugd)auteurs aan het woord. Er worden bezoeken aan inspirerende plaatsen georganiseerd én is er ruimte voor uitwisseling tussen de deelnemende leerkrachten. Gegarandeerd ga je na elke bijeenkomst vol inspiratie, met materiaal en concrete tips terug naar school.

Info en inschrijven op www.cultuurkuur.be/lezenopschool.

Het Netwerk Lezen op School is een initiatief van CANON Cultuurcel en Iedereen Leest.

Lestips

KRANTEN

Via de Vlaamse Overheid kun je een pakket aanvragen voor kranten in de klas. Je moet er snel bij zijn, maar zo heb je wekelijks alle kranten in je klas. Handig om in te lezen maar ook voor vakken als geschiedenis, aardrijkskunde enzovoort. Je leest er alles over op nieuwsindeklas.be.

HOE WERKT SLINGERLEZEN?

Op klasse.be/74360 lees je er alles over. Je kan er de vlaggetjes downloaden én printen. Veel leesplezier!

BINGO!

Daag je leerlingen uit met een (kinder)boekenbingo! De opdracht is eenvoudig: lees voor elke categorie een boek. Vind je alle categorieën best veel? Dan mag je gerust één boek voor verschillende categorieën laten tellen. Op iedereenleest.be vind je elk jaar een nieuwe (kinder)boekenbingo, ook google levert mooie resultaten op.

LEESTIP VAN DE JURY

EIGENLIJK BEN IK EEN FLAMINGO

Marcus is een worm. Zijn lievelingskleur is bruin. Hij houdt van modder (omdat het bruin is). En hij vindt het heerlijk om in de modderbruine aarde gaten te graven. Als Marcus Laurens ontmoet (een sjofele, dikke vogel die erg op een kip lijkt ... maar denkt dat hij een flamingo is), komt hij oog in oog te staan met zijn grootste angst. Marcus heeft twee keuzes: overleven, of opgeslurpt worden als een spaghetti-sliert.

Het is een erg leuk verhaal vol grote dromen en ambities. Met heerlijke tekeningen en veel humor. Een aanrader om voor te lezen.

Eigenlijk ben ik een flamingo | Simone Lia | Lemniscaat B.V., Uitgeverij | ISBN 9789047708131 | €14,95

LEESTIP VAN DE UITGEVERIJ

AHIMSA EN DE WONDERBOMEN

Ahimsa is op vakantie bij haar opa, die in het bos woont. Op een dag krijgt ze van hem een doosje met tien bijzondere zaadjes erin. Ontdek samen met je kleuters hoe deze zaadjes uitgroeien tot magische wonderbomen.

Het prentenboek Ahimsa en de wonderbomen is een onderdeel van de methode Dag Loeloe! (2de kleuterklas) van Uitgeverij Zwijsen. Op een speelse manier

geven de prentenboeken de leerkracht de aanzet om de ankers van Dag Loeloe! verder uit te werken. Daarnaast is dit ook gewoon een prachtig verhaal dat de fantasie van alle kleuters in de klas zal aanspreken.

Ahimsa en de wonderbomen | Els Hoebrechts en Ann De Bode | Uitgeverij Zwijsen | ISBN 9789055357741 | €39,95 | vanaf 4 jaar

IN DE BOEKENKAST VAN MEESTER KURT

©Eveliene Deraedt

ILLUSTRATRICE Merel Eyckerman

Wie is Merel Eyckerman?

Je ziet Merel Eyckerman aan het werk in dit magazine, zij illustreerde dit jaar de cover en de leeskaarten. Merel is geboren in 1981 te Turnhout. De smaak van het tekenen had ze vroeg te pakken. Ze volgde tekenles aan de academie en ruilde wis-kunde en talen in voor een kunststriching. Die lijn trok ze door in haar studie illustratie aan de hogeschool.

Met haar werk wil Merel Eyckerman de dingen die ze opmerkt en die haar aanspreken vangen en delen. Haar werk is sfeervol, oogt vaak lief en kenmerkt zich door een grote precisie. Ze is dol op kleur, vormgeven en creëren. Haar kleurgebruik lijkt zacht, maar is tegelijk weldoordacht. Hoewel haar illustraties heel herkenbaar zijn, verrassen ze door bijzondere details en subtiele grapjes.

Naast (prenten)boeken en poëzie, illustreert Merel voor tijdschriften, educatieve uitgaven en kranten. Ook maakt ze wetenschappelijke illustraties voor archeologisch onderzoek. Haar boeken zijn vertaald in onder meer het Frans, Chinees, Hongaars, Engels en Koreaans.

Merel op bezoek bij jou in de klas?

Merel vertrekt vanuit haar illustraties om haar werkwijze en inspiratiebronnen te tonen. Dat zorgt voor een verhoging van de leeshonger en het leesplezier van je leerlingen. Je kan haar uitnodigen voor een lezing, een workshop of beiden!

Via auteurslezingen.be kan je Merel en andere auteurs en illustratoren uitnodigen. Je kan er bovendien een subsidieaanvraag van 100 euro aanvragen. Wil je een traject uitwerken? Dien dan een dynamoPROJECT in via cultuurkuur.be/subsidies en ontvang tot 1500 euro.

AUTEURSLEZINGEN.BE

CULTURKUUR.BE

daar vinden cultuur en onderwijs elkaar

Wil je graag zelf aan de slag met een **auteur** in de klas? Of liever met een **regisseur** om je te ondersteunen bij een toneelstuk? En waarom geen **choreograaf** bij LO, een **(geluids)kunstenaar** bij STEM, een **fotografe** om erfgoed in beeld te brengen of een **illustrator** bij een project rond leesplezier?

Met een **dynamoPROJECT** kan dat!

Neem gratis de bus naar een culturele bestemming

Krijg 1500 euro subsidie voor je creatieve project

Ik heb een enorme vrijheidsdrang

Wally De Doncker gaf les in het basisonderwijs, werd later auteur van internationale bestsellers zoals *Een opa met gaatjes* of *Ik mis me en is nu president van de wereldwijde leesbevorderingsorganisatie IBBY*. 'In mijn tijd in het onderwijs was ik een boekenmeester avant la lettre.'

Voor hij als voltijds jeugdauteur begon, werkte Wally twintig jaar lang in het lager onderwijs. 'Ik heb in alle klassen lesgegeven maar vooral in het eerste leerjaar.' Over AVI-lezen heeft hij een duidelijke mening. 'Een ramp voor het leesplezier. En bovendien totaal artificieel. Leren lezen met eenlettergrepige woorden is absurd. Wij zijn de enige taal ter wereld waar ze dat zo doen. En er zijn andere mogelijkheden. In Italië leren ze bijvoorbeeld lezen zoals ze spreken. Anderstaligen snappen onze beginnende AVI-teksten nauwelijks. Sommige kinderen zijn daardoor het lezen al na een jaar kotsbeu.'

Wally ontwikkelde zijn eigen taalleesmethode, Leesdraak. 'Wij lieten de kinderen al vanaf het eerste leerjaar kranten schrijven. Wij werkten met hen vanuit hun eigen belevingswereld om zo de drempel tussen de kleuterklas en het eerste leerjaar te verlagen. Ook werkten we veel met gedichten. Zelfs met kleuters maakten we al kranten, maar dan met beelden en prenten.'

Boekenmeester avant la lettre

Leesbevordering stond altijd centraal in Wally's aanpak. 'Ik was een boekenmeester avant la lettre, nodigde auteurs uit

op school en bood hen alles aan wat met jeugdliteratuur te maken had, van voorstellingen tot films. Onder invloed van de Britse jeugdauteur Aidan Chambers liet ik de leerlingen een leesdagboek bijhouden. Soms kom ik oud-leerlingen tegen die zeggen dat ze dat leesdagboek nog altijd in hun bezit hebben.'

In mijn klas moest iedereen een bib-kaart hebben maar ik ging niet mee naar de bib. Weet je dat bijvoorbeeld in de hoofdkinderbibliotheek in het Zweedse Stockholm leerkrachten geweerd worden uit de bib? Kinderen moeten zelf hun weg vinden en mogen in die omgeving het technische lezen even helemaal loslaten.

Ik ben een grote voorstander van bibliotheken. Zelf ben ik opgegroeid in een milieu waarin niet veel boeken gelezen werden. Een keer per maand kreeg ik een boek van mijn ouders en de school maar dat was veel te weinig. Als ik toen de bibliotheek niet had gehad, had ik nauwelijks iets te lezen gehad, vreselijk! (lacht).

Als er bibliotheken sluiten, bloedt mijn hart voor de plaatselijke kinderen. Een bibliothecaris zei me dat dit elitevorming in de hand werkt. Mensen die het kunnen betalen zullen hun kinderen wel boeken geven, maar kinderen bij wie dat niet zo is, vallen uit de boot. In de UK hebben ze heel wat bibliotheken gesloten en daardoor is de ontleding immens geworden. In bepaalde regio's is er nog amper één bibliotheek per vijf gemeenten. Nu hebben ze grote budgetten nodig om dat probleem op te lossen. Initiatieven van lokale bibliotheken bij ons, zoals die van Maasmechelen en Zwevegem, die een bibliotheekbus hebben die mensen naar de bib of de bib naar de mensen brengt, vind ik daarom geweldig.

Oer-stamboom

Zestien jaar geleden werd Wally fulltime jeugdschrijver. 'Ik ben iemand met een enorme vrijheidsdrang en als schrijver heb je die vrijheid, dat vind ik heel tof. Het allerleukste vind ik het als iemand met mijn verhalen aan de slag gaat om er bijvoorbeeld een voorstelling van te maken, dan komt het werk tot leven.'

Net bracht Wally *Ik ben heel veel liefde* uit, met illustraties van Fatinha Ramos. 'Het verhaal gaat over het meisje Luna dat zich afvraagt waar alle elementen in haar vandaan komen. Ik ben de som van heel veel mensen', schreef ik daarin. Het boek gaat over de oer-stamboom waar we allemaal van afstammen. Ik geef er soms lezingen over. Kinderen zijn altijd verwonderd, dat ze bloed van verschillende culturen door hun aderen hebben lopen.'

Wally's boeken worden in veel landen uitgegeven, van Frankrijk tot Denemarken maar hij werkt ook rechtstreeks voor enkele Chinese uitgeverijen. 'In China komt dus binnenkort het boek *Nian and the boy* uit. Het is gebaseerd op een oud Chinees verhaal over de nieuwjaarsdraak. De draak valt dorpen aan en er is een oude man in het dorp die weet hoe de dorpelingen zich moeten beschermen. Ik heb dat verhaal uitgewerkt door vragen te beantwoorden zoals 'Hoe weet die oude man dat?'

of 'Waarom is het monster zo bloeddorstig geworden?' Dat zijn vragen die de Chinezen zelf niet stellen. Ik kijk er dus met een andere blik naar en dat vinden ze heel interessant. Een van de succesvolste boeken van Wally is *Een opa met gaatjes*, een autobiografisch familieverhaal over dementie.

Crèches in Iran

Als president van IBBY, kort voor International Board for Books for Young People, trekt Wally wereldwijd mee aan de leesbevorderingskar. IBBY is een interprofessionele organisatie voor iedereen die iets met jeugdliteratuur heeft te maken: illustratoren, auteurs, wetenschappers, journalisten, leerkrachten, bibliothecarissen ... Ze is in 76 landen actief, in Vlaanderen worden de activiteiten uitgevoerd door Iedereen Leest.

Een van de projecten van Iedereen Leest in samenwerking met IBBY heet O Mundo. Iedereen Leest selecteerde daarvoor de beste jeugdboeken van Portugal tot Ghana. Bij deze boeken staken ze een Nederlandstalige versie, zodat wij het verhaal ook kunnen lezen. Zo hebben kinderen met een andere taal en achtergrond ook boeken die over hun leefwereld gaan en leren de andere kinderen over nieuwe culturen.

Om de twee jaar reikt IBBY de zogenaamde Nobelprijs voor jeugdliteratuur uit, de Hans Christian Andersen Award. De organisatie werd opgericht door Jella Lepman. Zij werkte als joodse bibliothecaresse in Duitsland tot ze naar de UK vluchtte in 1933. Na de oorlog kwam ze terug en merkte dat alle bibliotheken vol stonden met jeugdboeken vol nazi-propaganda. Ze deed een oproep aan de omliggende landen om boeken te schenken en richtte IBBY op. Ook schrijvers als Astrid Lindgren, Annie M.G. Schmidt of Jostein Gaarder zijn of waren lid.

Kinderrechten

Wally is er terecht trots op dat onder zijn stimulans het toezicht op de kinderrechten toegevoegd werd als wereldwijde missie van IBBY. 'Ik heb de kans om dingen te veranderen en voort te stuwten. Een voorbeeldje van zo'n leesbevorderingsproject is bijvoorbeeld voorlezen in de crèches in Iran. Baby's werden daar tot voor kort in volstrekte stilte verzorgd. Onderzoek heeft nochtans uitgewezen dat taalverwerking al van in de baarmoeder begint, dus voorlezen en taal aanbieden aan kinderen is heel belangrijk. Ook werkt IBBY aan het propageren van de samenwerking tussen schrijvers en illustratoren, wat in enkele landen nog niet wordt gedaan. In sommige landen is leesbevordering nog levensgevaarlijk. In een land als Afghanistan mogen meisjes niet lezen. Er zijn bibliothecarissen die op gevaar voor eigen leven met boeken over straat lopen om naar kinderen te brengen.

Ik geef soms lezingen aan kinderen en dan zeg ik: 'Als ik deze lezing in Afghanistan zou geven, zou ik beginnen met een heleboel kinderen de deur te wijzen', de meisjes namelijk. Kinderen schrikken daar altijd enorm van.

We werken ook in vluchtelingenkampen in oorlogsgebieden met het IBBY-project 'Children in crisis' om hen boeken aan te bieden als bibliotherapie. Ook in Cambodja hebben we een heel actieve afdeling. Je moet je eens voorstellen dat boeken daar dertig jaar geleden nog volkomen verboden waren.

Het is echt een heel boeiende wereld om in te werken. Voor mij is IBBY een van die bijzondere organisaties ter wereld waar er over alle mogelijke grenzen heen zo goed wordt samengewerkt in een goede verstandhouding.

LEESTIPS VAN DE JURY

MEISJE JONGEN JONGEN MEISJE

Morten en Marit zijn een tweeling. Wanneer ze op vakantie gaan bij hun grootouders, besluiten ze even om te wisselen, Morten wordt Marit, Marit wordt Morten. Het begint als een onschuldig experiment maar het wordt al snel ingewikkelder als ze vriendschap sluiten met de buurkinderen, ook een jongen en meisje.

Wat is voor jongens, wat voor meisjes? Gedragen zij zich altijd stereotiep? Moet

dat? Zijn er niet veel vooroordelen? Dit verhaal biedt veel gesprekstof hierover.

Meisje jongen jongen meisje | Harald Nortun | Lannoo | ISBN 9789401437899 | €12,99

ONDERWEG

2017 en er is nog steeds oorlog! Mensen vluchten en hopen 'elders' een nieuwe toekomst uit te bouwen. Het ontroerend prentenboekdebuut van Francesca Sanna gaat over de moedige beslissing van een vluchtelingenfamilie om op zoek te gaan naar een nieuwe thuis.

Onderweg | Sanna Francesca | Davidsfonds | ISBN 9789059087279 | €20,00 | vanaf 6 jaar

PRINSES POMPELIEN GAAT TROUWEN

Prinses Pompelien slaapt in de hoogste toren van een groot kasteel. Op een dag stormen giehelende hofdames haar kamer in. 'Wakker worden, majesteit. Het is een bijzondere dag!' Prinses Pompelien mag haar droomprins uitkiezen. Het wordt een vervelende, lange dag. Maar dan gebeurt er een wonder. Wie ziet Pompelien daar?

Brigitte Minne schreef een klassiek sprookje met aparte rolpatronen. Trui Chielens maakte er geen rozig boek van door haar ongepolijste tekenstijl. Het werd een mooi prentenboek over homoseksualiteit met een riedeltje om in te slijpen.

Prinses Pompelien gaat trouwen | Brigitte Minne & Trui Chielens | De Eenhoorn | ISBN 9789462912076 | €15,50

Slotfeest

Ze is bekend! De titel van Beste Boekenjuf/
meester 2017 gaat naar Els Van der Perre, zorgjuf
en boekenjuf op Regina Assumpta in Anderlecht.
Woordkunstenaar Maud Vanhauwaert en
muzikant Tom Kestens vierden de 4 winnaars
tijdens het slotfeest van de Beste Boekenjuf/
meester 2017 met stapels boeken, originele doe-
opdrachten, verrassende muziek en veel blijde
gezichten ....

Boekenjuf Els kreeg een pakket met 100 boeken.
De 3 andere winnaars -Karen, Peggy en Kurt-
werden eveneens beloofd met een grote
boekenselectie!

Cultuur
Centrum
Deurne

**HOE GEBRUIK JE
DEZE KAARTEN?**

zie ommezijde

**LEESBOEK
LEESKAART**

Wil jij je kinderen functioneel leesvaardig maken?

Investeer dan in leesplezier, want kinderen die graag lezen, lezen meer en worden betere lezers. Uitzonderend leesonderwijs vraagt een hoge betrokkenheid van de leerkracht én het kind bij het leesproces.

Jij vindt in deze brochure 7 leeskartjes om de boekensmaak van jouw klas in beeld te brengen. Experimenteer een jaar met de leeskartjes en observeer de effecten in jouw klas!

HOE KAN JE WERKEN?

- ✓ Laat de kinderen kiezen wat ze willen lezen uit een ruim gevarieerd boekenaanbod.
- ✓ Na het lezen vult het kind een leeskaart in en MAG het kind het boek aanraden aan een klasgenoot, vriend(in), ouders), leerkracht ...
- ✓ Het kind knipt de kaart in twee en geeft de helft aan de juiste persoon.
- ✓ De ontvanger van het kaartje MAG het boek lezen en bewaart de kaart.
- ✓ De kinderen verzamelen hun kaartjes en de leerkracht maakt tijd voor leesbevorderende boekenpraatjes!

Stimuleer leesplegen!

TIPS VOOR LEESZWAKKE EN/OF WEINIG GEMOTIVEERDE LEZERS:

- ✓ Boeken geselecteerd met de vijfvingertest hebben het meeste kans op een succesveraring omdat ze een faalervaring voorkomen en autonomie geven aan het kind.
- ✓ Dagelijks lezen heeft meer effect dan af en toe vrij lezen. Voorzie elke dag 15 min. leestijd in je klas.
- ✓ 's Ochttends leestijd geven, kan niet meer afgenomen worden.
- ✓ Na de speeltijd vrij lezen, brengt in een klas waar veel ruzie wordt gemaakt RUST.
- ✓ Geef kinderen de kans om te praten over hun boek. Enthousiasme en passie werken aanstekelijk.
- ✓ Een kind mag stoppen in een boek.
- ✓ Lees voor uit gemakkelijke en dunne boeken en stop op een spannend moment. Geef vervolgens het boek aan een kind om verder te lezen.
- ✓ Motiveer elk kind tot lezen en blijf zoeken naar het juiste leesmateriaal tot een kind leest.
- ✓ Gebruik de kaarten voor een individueel kindgesprek en/ of een klasgesprek.
- ✓ Bespreek na enkele kaarten welk genre henzelf of de klas heeft aangeproken
- ✓ zodat ze zichzelf ook eens uitdagen in een ander genre.
- ✓ Daag kinderen uit om nieuwe genres te lezen. Doe aan boekpromotiel

Geef het goede voorbeeld en lees zelf ook!

ZIN OM TE LEZEN?

Titel: _____

Auteur: _____

GENIET!

Zet hier je handtekening

Leesboek
LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

Naam: _____

Klas: _____

CANON
CULTUURGOED

LEESERVARING LEESBOEK

Titel: _____

Auteur: _____

IK LAS HET BOEK

Vlot - Met moeite - En ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, of ...

DOEBOEK
LEESKAART

STRIP
LEESKAART

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

GENIET!

Zet hier je handtekening

Gedichtenbundel

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

Auteur:

GENIET!

Zet hier je handtekening

Prentenboek

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

Naam:

Klas:

CANON
CULTUURGEEL

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK

Vlot - Met moeite - En ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

Auteur:

IK LAS HET BOEK

Vlot - Met moeite - En ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, of ...

Teken, noteer, of ...

PRENTENBOEK
LEESKAART

GEDICHTENBUNDEL
LEESKAART

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Tijdschrift-Krant

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Informatief boek

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Tijdschrift-Krant

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Informatief boek

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Tijdschrift-Krant

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

ZIN OM TE LEZEN?

Titel:

.....

Auteur:

.....

GENIET!

Zet hier je handtekening

Naam:

.....

Klas:

.....

Informatief boek

LEESKAART

EEN AANRADER VOOR

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK

Vlot - Met moeite - En ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

LEESERVARING LEESBOEK

Titel:

.....

Auteur:

.....

IK LAS HET BOEK

Vlot - Met moeite - En ben gestopt

IK VOND HET LEZEN

IK GEEF DIT BOEK

Teken, noteer, of ...

Teken, noteer, of ...

CANON
CULTUURGEEL

CANON
CULTUURGEEL

INFORMATIEF BOEK
LEESKAART

TIJDSCHRIFT & KRANT
LEESKAART

Hier wordt met plezier gelezen!

10 TIPS VOOR EEN INSPIRERENDE LEESOMGEVING OP JOUW SCHOOL.

- 1** Investeer als directie in leesvriendelijke en toegankelijke **leesplekken**, in de school en in de klas. Hoe zichtbaarder en aantrekkelijker, hoe meer kinderen goesting in lezen zullen hebben. **Betrek leerlingen** bij de inrichting, zodat het ook 'hun plek' wordt.
- 2** Maak met het hele schoolteam voldoende **tijd en ruimte** voor leesplezier in het dagritme. Durf te kiezen voor vaste 'ingeroosterde' leesmomenen waarin kinderen vrij kunnen lezen of voorgelezen worden. Begin ermee in de kleuterklas en ga ermee door de hele lagere schooltijd. Leesroutines stimuleren de leesattitude van kinderen en bieden rust en structuur.
- 3** Zorg voor een **divers, aantrekkelijk en hedendaags leesaanbod**. Fictie, kranten, strips, meertalige boeken, prentenboeken, poëzie- en verhalenbundels, informatieve boeken, tijdschriften en waarom ook geen e-boeken, interactieve prentenboeken en andere leesapps? Verleid leerlingen tot lezen door in te spelen op hun leesvoorkeuren.
- 4** Begeleid en vorm **leerkrachten in hun rol als leescoach**, geef ruimte aan opleiding en nascholing.
- 5** Stimuleer leerkrachten om **actief en enthousiasmerend te werken rond het aanbod**. Voorlezen, vrijlezen, tutorlezen, boekdating, samenlezen, ontmoetingen met auteurs, bibliotheekbezoeken, deelnemen aan leesbevorderingscampagnes, Jeugdboekenmaand, Voorleesweek, Poëzieweek ... De mogelijkheden om gevarieerd rond lezen te werken zijn oneindig.
- 6** **Begeleid leerlingen** in hun leeservaring, differentieer en ondersteun hen in functie van hun leesmotivatie, interesse en genrevoorkeuren. Laat leerlingen luisteren naar de leesvoorkeuren van leeftijdsgenoten, dat werkt stimulerend. Ook een lezende leerkracht werkt aanstekelijk.
- 7** Maak leerlingen **keuzevaardig** en leer hen kiezen uit het brede aanbod. Reik hen instrumenten aan zoals Boekenzoeker.org en help hen het boek te kiezen dat het best bij hun past.
- 8** Laat de leerlingen zowel individueel als in groep lezen en praat ook over wat ze hebben gelezen en hoe ze het verhaal hebben beleefd. Maak **tijd voor discussie en leesverwerking**, en dat hoeft niet altijd een boekbespreking te zijn.
- 9** Werk samen met de lokale bibliotheek en boekhandelaar of andere organisaties in de buurt van de school. Kijk op cultuurkuur.be, zoek een geschikte partner om een leesproject uit te werken en dien je dynamoPROJECT in.
- 10** Investeer in **ouderbetrokkenheid** en maak het leesbeleid op school zichtbaar bij ouders. Ouders of grootouders kunnen komen voorlezen. Stimuleer ook het lezen buiten schooltijd.

De tips zijn ontwikkeld door de focusgroep lezen o.l.v.

LAUREAAT

Karen Peeters

SCHOOL: Drie jaar zorgjuf en sinds dit jaar zorgcoördinator op Basisschool Vincentius in Essen-Horendonk

FAVORIETE KINDERBOEK:
 pudding Tarzan, Ole Lund Kirkegaard

“Om tijd te maken voor LIST hebben we sommige aspecten uit de leerboeken laten vallen. Door dat half uur lezen per dag leren de kinderen die dingen ook”

Goed zelf een boek kunnen kiezen is zo belangrijk

NA EEN ANALYSE BLEEK VIJF JAAR GELEDEN DAT DE KINDEREN OP BASISCHOOL VINCENTIUS IN ESSEN NIET GRAAG LAZEN EN DAT HET LEESNIVEAU OOK NIET SNEL GENOEG VORDERDE. JUF KAREN PEETERS (37) ZETTE TOEN SAMEN MET HET SCHOOLTEAM HAAR SCHOULDERS ONDER EEN VERNIEUWINGSPROJECT, HET LIST-PROJECT, OF 'LEZEN IS TOP'.

'LIST betekent dat iedereen op school elke dag een half uur met de kinderen leest in de boekenklas. De eerste stap was een grondige nulmeting of analyse van de beginsituatie. We gingen aan de slag met de volgende vragen: hoe is het gesteld met het leesniveau en de AVI-resultaten? Zijn de leerlingen voldoende gemotiveerd? Hoe gedragen ze zich met boeken? De situatie was simpel: de kinderen lezen niet graag en het niveau van sommige kinderen ging niet voldoende vooruit.'

'Van bij het begin was het hele team mee om dit project uit te werken. Het leeft bij elk kind en elke juf en dat werpt zijn vruchten af. De resultaten zijn merkbaar verbeterd. Kinderen komen me blij vertellen: 'Juf, ik leer zoveel bij!'

HALF UUR LEZEN PER DAG

'Het half uurtje lezen begint met een mini-les van vijf minuten. Nadien mogen de kinderen hun boek nemen. Ik stel hen een gerichte vraag over iets waar ze op moeten letten, bijvoorbeeld 'wie is het hoofdpersonage? Of 'probeer te voorspellen wat er gaat gebeuren'. Voor het eerste leerjaar verloopt het anders, daar lezen we hardop. Vanaf het tweede leerjaar wordt er gewerkt met klasoverschrijdende groepen. Vanaf een bepaald leesniveau en door gesprekken met de kinderen, gaan ze naar de stilleesgroep. Deze groe-

pen veranderen doorheen het jaar omdat kinderen groeien in het lezen. In de stilleesgroep houden ze een leeslogboek bij waarin ze gericht vragen beantwoorden over hun boek. Ze mogen altijd stoppen met lezen in hun boek, maar alleen na overleg met mij of met de juf. We vragen wat ze niet leuk vinden of wat er misloopt en geven hen advies. Soms komt een boek wat traag op gang en loont het de moeite om toch nog verder te lezen.

In de beginles vraagt de juf soms ook iets over grammatica. Dat de leerlingen op zoek moeten gaan naar de bijvoeglijke naamwoorden, bijvoorbeeld, maar het mag nooit te schools worden. Leesplezier is wat telt. Om tijd te maken voor LIST hebben we sommige aspecten uit de leerboeken laten vallen, zoals technisch lezen of woordenschatlijsten. Door dat half uur lezen per dag leren de kinderen die dingen ook.'

LEESPLEKKEN BIJ DE VLEET

In deze school is er geen gebrek aan leeshoeken. Er is een leesklas voor de eerste drie leerjaren, en er is ook een bib met leeshoeken op de zolderverdieping van de school. Voor de hogere jaren, in het andere gebouw, is er nog een leesklas-annex-bib. De kinderen mogen vrij gebruik maken van de leesruimtes tijdens de speeltijden bijvoorbeeld. Daarnaast zijn er nog boekenhoeken in de klassen.

Is het Licht
in de bib uit?

700 BOEKEN

Ook aan boeken geen gebrek op deze school. 'Vier jaar geleden gingen de lokale vestigingen van de bib hier dicht. Ik ben toen gaan onderhandelen met hen en nu brengt de bib ons regelmatig een selectie van 350 titels. Omdat er twee vestigingen zijn aan onze school krijgen we er zelfs 700. Ik doe suggesties aan de bib en vraag ook aan de kinderen wat ze graag willen lezen. De gemeente komt de boeken brengen en halen en we mogen ze een jaar houden. Er zit vanalles tussen, van jeugdboeken tot informatieve boeken.'

Er zijn heel veel recente boeken om uit te kiezen. Boeken die de kinderen goed vonden en willen aanraden aan de anderen, krijgen een plaats op het venstertablet in de boekenklas. Het gaat van moppenboeken tot sprookjesboeken. Voor sommige kinderen zijn boeken met korte tekstjes de manier om meer leeservaring op te bouwen.'

TALEN

Voor onze anderstalige nieuwkomers zijn de boeken met prenten handig. Eén die goed scoort is *Detectivebureau Trio & Co* van Martin Klein en Amber Fuchs. Het LIST-project helpt ons bij het talenbeleid op school want goed kunnen lezen heeft op heel veel dingen invloed. Kinderen leren vanzelf een betere woordenschat en zinsbouw.

We werken met doelen, niet met punten op het rapport. Doelen zijn 'Ik wijs goed', voor de kinderen die nog duo-lezen of 'Ik kan goed een boek kiezen' of 'Ik kan al vlot lezen' of 'Ik weet waar mijn verhaal over gaat' of 'Ik kan me concentreren'.

Ouders komen ons door het LIST-project ook vertellen dat de kinderen weer boeken vragen als cadeau onder de kerstboom.

Lestips

GERICHTE LEESOPDRACHTEN

Elk leeshalfuurtje start met een gerichte opdracht. De opdrachten hangen ook uit aan het prikbord in de leesklas. Een leesopdracht kan zijn: 'ik voorspel wat er verder gaat gebeuren' of 'ik zoek woorden op die ik niet begrijp' of 'ik bedenk wat belangrijk is in het verhaal' of 'ik verbind dingen die ik lees met dingen in de echte wereld'.

HET LEESMOMENT

We merken in de praktijk dat niet alle momenten even geschikt zijn voor het lees-halfuurtje. Woensdag om 11.30 uur is bijvoorbeeld een ongeschikt moment, dan zijn de kinderen al te veel bezig met wat ze die middag gaan doen. Maar het verschilt wel van kind tot kind.

LIST

LIST staat voor 'Leesinterventie voor scholen met een totaalbenadering' of ook wel voor 'Lezen IS Top'. Het is een onderzoeks- en begeleidingsproject onder leiding van Thoni Houtveen (lector Geletterdheid aan de Hogeschool Utrecht).

Bij LIST lees je iedere dag 30 minuten in de klas. Je zorgt voor een leuke leesomgeving, je schaft de nieuwste kinderboeken aan, je houdt leesgesprekken en je doet aan boekpromotie. Een LIST leesles start met een mini-les. De leerkracht leest een stukje voor, brengt de klas in leessfeer en geeft de leerlingen een leesvraag mee. Daarna gaan de leerlingen stillezen, duo-lezen of tutorlezen. De les wordt samen afgesloten door een terugblik op de leesvraag en uitwisselen van ervaringen.

OP ZOEK NAAR 'I'S'

'We proberen zo veel mogelijk op school te lezen en door ons lees-halfuurtje kunnen we heel goed opvolgen welk boek geschikt is voor kinderen met dyslexie. We laten de kinderen niet los. Zo was er eens een meisje uit het eerste leerjaar dat moeite had met de letter 'i'. Tijdens de speeltijd was ze een boek gaan zoeken en toen kwam ze me vertellen dat ze alle 'i's' had gezocht in dat boek. Met hele kleine stapjes gaan zo'n kinderen vooruit. We vinden het belangrijk dat ze het oefenen zo plezierig mogelijk vinden. In het vierde leerjaar was er eens een jongen die echt moeite had met lezen en er daardoor ook geen plezier in vond. Op een gegeven moment had hij een boek over Minecraft gekozen. Op zich was het te moeilijk voor hem, maar hij wilde het echt lezen uit interesse. Als het niet meer gaat, lezen we als juf mee.

Voor dyslectici hebben we de reeks van Makkelijk Leesplein in huis. Ook scoren weetjesboeken of prentenboeken goed bij die doelgroep. We proberen altijd eerst en vooral op zoek te gaan naar een boek dat de kinderen zelf interesseert, dat is het belangrijkste.

BOEKPROMOTIE

Ik heb zelf ook een leesgroep en heb ervaren dat boekpromotie héél vaak onderling door de kinderen zelf gebeurt. Kinderen raden elkaar spontaan boeken aan. Ze ruilen ook van boek soms.

We merken dat alle kinderen hier graag lezen, maar ze moeten wel het juiste boek aangereikt krijgen. Vaak starten ze met graphic novels, zoals *De waanzinnige boomhut* of *Het leven van een loser*, maar het is zaak om ze nadien bij de Roald Dahls van deze wereld te krijgen. Het enige dat daarvoor helpt is veel praten over boeken met de kinderen. Nauw opvolgen wat ze kiezen en waarom. We zien de kinderen 'groeien' doordat ze de verantwoordelijkheid krijgen over hun eigen keuze, hun eigen leesproces. Goed zelf een boek kunnen kiezen is zo belangrijk. Sommige kinderen komen zelf vragen om een leestest te mogen doen om te zien hoe ver ze staan. Dat vind ik er zelf over (lacht). Kinderen leren zichzelf lezen, vanuit hun interesses, vanuit hun motivatie. Wij staan als juffen aan de zijlijn om te kijken of hun 'leesweg' goed verloopt en zijn er om in te springen als het nodig is.'

CULTUUR IN DE KLAS. HOE DOE JIJ DAT?

Reflecteer op je klaspraktijk met de nieuwe tool 'Mijn cultuurspiegel'.

DOE DE TEST!

Beantwoord een paar vragen en je krijgt op het einde van de test feedback over jouw visie en aanpak.

Ben je op zoek naar meer uitleg, achtergrond, suggesties of tips? Download de handige gids.

IN DE BOEKENKAST VAN JUF KAREN

LEESTIPS VAN DE UITGEVER

VERBODEN VOOR OLIFANTEN

Als je een olifantje als huisdier hebt, heb je een probleem: je bent anders dan alle anderen. Op huisdierendag hoor je er niet bij. Het is tijd voor een nieuwe huisdierenclub, waar iedereen welkom is!

Verboden voor olifanten is een aandoenlijk, fantasieerijk verhaal over vriendschap, anders zijn en tolerantie. Een vrolijk prentenboek met een serieuze en actuele ondertoon.

Verboden voor olifanten | Lisa Mantchev & Taeun Yoo | Uitgeverij C. de Vries-Brouwers | ISBN 9789059275096 | €15,90 | vanaf 5 jaar

DE GROENTJES VAN KAPITEIN WINOKIO

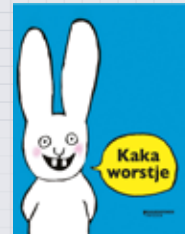

Kapitein Winokio presenteert: Het gezondste liedjesboek ter wereld! Zonder suiker, toch zoet. Uiterst voedzaam en heerlijk melodieus. 30 lekkere liedjes over 30 smakelijke groenten.

Extra gekruid met frisse en kleurrijke beelden van Harald Ligtfoot & Inge Van Zomeren. Wedden dat je ze allemaal écht wil proeven?

De groentjes van Kapitein Winokio | Uitgeverij Kapitein Winokio | ISBN 9789490378448 | Boek + CD, €22,95 | vanaf 3 jaar

KAKAWORSTJE

Er was eens een klein konijn dat maar één woord kende: 'KAKAWORSTJE!' Van 's morgens tot 's avonds en van de avond tot de ochtend: Superkonijn heeft maar één antwoord voor

alles: 'KAKAWORSTJE!' Dat werkt vader konijn grondig op de zenuwen... Van bij de verschijning van Caca boudin in 2002 heeft Superkonijn een plaatsje veroverd in het hart van vele kinderen.

Kakaworstje | Stephanie Blake | Uitgeverij Davidsfonds/Infodok | ISBN 9789059088146 | €13,99 | 4-6 jaar

Ontdek tal van culturele activiteiten en organisaties voor jouw leerlingen

OH!
Vind inspiratie in praktijkvoorbeelden en recensies van collega's

CULTUURKUUR.BE

daar vinden cultuur en onderwijs elkaar

GENOMINEERD

Ninja Claus

SCHOOL: Eerste kleuterklas op de Kloosterschool in Moorsel

FAVORIETE KINDERBOEK

De vallei van de wentelmolens,
Noelia Blanco en Valeria Docampo

“Je ziet meteen aan de manier waarop ze zitten te schuifelen op de banken of ze mee zijn met een verhaal of niet.”

Een boek pakken mag altijd

NINJA CLAUS (29) GEEFT LES AAN 31 KLEUTERS VAN 2,5 JAAR TOT 3,5 JAAR. ‘AAN SOMMIGEN MOET IK NOG UITLEGGEN WAARVOOR EEN BOEK DIENT. (LACHT).’ NINJA ZIT NOOIT VERLEGEN OM EEN CREATIEF IDEE. ‘HET LIEFSTE SPEEL IK TONEEL OP BASIS VAN EEN BOEK.’

‘Ik ben altijd geboeid geweest door de kleuterleeftijd. Hoe kleuters naar de wereld kijken, hun zorgeloosheid en hun fantasie, ik vind dat heel aanstekelijk.’

In de zonnige boekenhoek is plaats voor alle 31 leerlingen. Ninja maakte van twee wijnkistjes een laagdrempelig boekenkastje waar er steeds iets nieuws in staat voor de kinderen. ‘Ik vervang wekelijks de boeken.’ Ofwel brengt ze ze mee van thuis, ofwel zijn het boeken van school.

In een groter rek om de hoek van de boekenhoek staan alle boekjes netjes uitgestald. Voor deze allerkleinste ‘lezertjes’ scoort de Anna-boekenreeks van Kathleen Amant goed.

In een transparante plastic doos bewaart Ninja de kartonboekjes. ‘Die mogen ze ook altijd pakken.’ In een kast liggen de PIPO-tijdschriftjes. Tot slot heeft ze nog een grote blauwe kist die de bib van Aalst elke maand komt brengen. De mensen van de bib stellen de inhoud samen. Aan leesvoer geen gebrek in deze klas dus.

DIALECT

In deze streek zijn weinig anderstalige nieuwkomers, maar Ninja heeft wel ervaring met kinderen met taalachterstand. ‘Er zijn kinderen die met een beperkte woordenschat aan de start komen.’ Het gaat om kinderen waarbij het lokale Oost-Vlaamse dialect de voertaal is thuis. Voor die kleine kinderen is de confrontatie met de standaardtaal bevreemdend en daardoor klappen ze dicht. ‘Ik bied de kinderen veel taal aan, herhaal veel, stel veel vragen. Als ik een verhaal vertel lukt dat makkelijk want vaak merk ik al vanzelf wat ze begrepen hebben en wat niet.’ Het is niet moeilijk om de leerlingen op deze leeftijd te ‘lezen’. ‘Je ziet meteen aan de manier waarop ze zitten te schuifelen op de banken of ze mee zijn met een ver-

haal of niet. Ook grappig is dat ze me vaak nadoen als ik klaar ben met vertellen. Zo kan ik ook zien wat ze ervan hebben begrepen.’

Ninja gebruikt haar boekenhoek elke morgen na het onthaalmoment, maar de kinderen mogen er altijd in gaan zitten met een boek.

Samen met twee andere leerkrachten van de school, uit het derde en vierde leerjaar, heeft Ninja plannen om een leeszolder in te richten op school waar kinderen vrij gebruik van kunnen maken. ‘We moeten de zolder wel eerst nog opknappen, dus het is een project van iets langere termijn.’

OUDERS

Tijdens de Voorleesweek nodigt Ninja graag ouders of grootouders uit om te komen meelesen. ‘Een keer zijn we met heel de klas tussen de paarden gaan lezen. Dat kon via de ouders van een leerling. We waren toen net bezig met een boek over paarden. Een andere keer stond er een tijdje een brandweerwagen op school en kregen de kinderen daar hun voorleesmoment.’

Een keer per jaar organiseert de school een boekenverkoop voor de ouders in samenwerking met boekhandel Pardoes. De school krijgt nadien een percentage op de verkoop zodat de school daar ook weer boeken mee kan kopen.

LEESBEVORDERING

Ninja is het hele jaar door bezig met leesbevordering. Ze heeft geen extra uren om grootse dingen te doen maar ze organiseert kleine haalbare initiatieven. Tijdens een creadag maakten

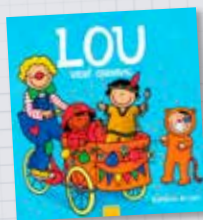
LEESTIP VAN DE JURY

LOU VIERT CARNAVAL EN LOU OP WEG NAAR SCHOOL

Diversiteit is een evidentie. Dat is het uitgangspunt van de boekenreeks Lou, die çavaria samen met auteur Kathleen Amant ontwikkelt. Wie les wil geven over diversiteit, zal dat met deze boeken en het bijhorende materiaal kunnen doen. Telkens komen je kleuters in aanraking met datgene wat we als mensen gemeen hebben: dat we allemaal anders zijn.

Op schooluitdekast.be kan je gratis digitaal lesmateriaal downloaden. Hiermee kan je aan de slag rond diversiteit, maar even goed rond thema's als verkeer, beroepen of familie met leuke en leerrijke activiteiten, uit alle domeinen van de ontwikkelingsdoelen. Je kan het volledige educatief pakket in één keer downloaden. Ook de activiteiten apart downloaden is mogelijk. Lees zeker de tips voor klasinrichting en interactie met je kleuters.

Lou viert carnaval | Kathleen Amant | Clavis | ISBN 9789044829945 | €14,95
Lou op weg naar school | Kathleen Amant | Clavis | ISBN 9789044829143 | €14,95

Lestips

de leerlingen van het zesde leerjaar kamishibai-prenten van een verhaal om ze nadien voor te lezen aan de kleuters.

Ook tijdens de Voorleesweek en de Jeugdboekenweek doet ze extra inspanningen. 'Ik werk een verhaal uit op een creatieve manier, in de poppenkast, door ze een liedje aan te leren, of met een toneel, of door de kinderen te laten knutselen, tekenen of boetseren. De kinderen doen dat allemaal even graag.' Zelf speelt Ninja het liefste toneel voor de kinderen. 'Onlangs beeldde ik het verhaal van Goudlokje en de drie beren uit voor de kinderen op de speelplaats. Dat werkte zo aanstekelijk dat de kinderen opeens allemaal beren werden. Als beer gingen ze terug naar de klas en ze zijn nog lang door blijven spelen. Ze aten zelfs hun boterhammen op als beer. (lacht)' Ook nodigt Ninja illustratoren uit zoals Kathleen Amant, Pieter Gaudesaboos en Kristof Devos. Die laatste deed een workshop met de kinderen rond woorden tekenen.

De luistercd's van Jules gebruikt ze vaak. 'Ik zet dat soms vijf minuutjes voor het eten op om de kleuters rustig te maken. Sommige kleuters hebben het nodig dat ik de prenten erbij laat zien.'

En heeft Ninja nog plannen of dromen? 'Ik wil graag een verteltas maken die ik kan meegeven naar huis met de kinderen zodat de ouders ook mee kunnen lezen en de waarde leren inzien van zo'n leesmoment met de kinderen. Dat kan een echt knuffelmoment worden. Ik wil in die verteltas ook graag werken met een actueel thema voor de kleuters, potjestraining bijvoorbeeld.'

WERKVORMEN BIJ DE ALLERKLEINSTEN

De werkvormen die bij de allerkleinste kleuters het best aanslaan zijn:

- Een verhaal van bijvoorbeeld Jules of Anna vertellen aan de hand van kamishibai-prenten.
- De figuren uit het boek op een magneetbord laten aanbrengen.
- Een verhaal naspelen

DE LEESBINGO

Vorig jaar lanceerde Ninja een leuk idee om de ouders te betrekken bij het lezen tijdens de Voorleesweek: de leesbingo. Ze gaf elk kind een spaarkaart mee. Op de kaart stonden vier leesplekken of leesmanieren met een bolletje erbij om in te kleuren. Bijvoorbeeld 'lezen onder tafel', 'lezen onder je bed' of 'lezen met een zaklamp'. Wie de vier bolletjes had gekleurd op de spaarkaart, kreeg een beloning op school. 'Het was leuk om zien dat de ouders er ook plezier in hadden om mee te werken.'

DE VERTEL- OF LEESTAS

Verzamel knuffels en voorwerpen bij boeken. Deze gaan in een leestas, samen met het boek mee naar huis. Het feit dat kinderen iets mogen lenen en dat er materialen zijn om mee te spelen en knuffelen stimuleert het lezen.

IN DE BOEKENKAST VAN JUF NINJA:

Elk verhaal heeft een held, elke held een verhaal

Aan de hand van kinderboeken, illustraties en boekjes die de kinderen zelf schrijven en illustreren verkent jeugdauteur Jan De Kinder samen met de leerlingen het thema 'pesten'. De leerlingen worden uitgedaagd. Ze ontdekken hun artistieke kant, hun creatieve talenten en ze tasten af hoe ze zich kunnen en willen gedragen op school.

Dat jeugdauteur Jan De Kinder naast zijn liefde voor tekenen en schrijven ook een passie heeft voor (straat)theater, improvisatie en vertellen, dat hoef je de kinderen van 3A niet te vertellen. In de Gemeentelijke Basisschool van Molenstede hangen de 21 leerlingen van juf Christel aan zijn lippen. Vloeiend gaat Jan over van een meer verbale uiteenzetting met veel vragen voor de klas naar een praktisch moment waarop de kinderen zelf kunnen tekenen, knippen en schilderen.

Zorgcoördinator Ria ziet het graag gebeuren. 'We zijn al jaren actief bezig op onze school met welbevinden. Samen werken aan een creatief project versterkt dat welbevinden enorm.'

Waarom pesten niet grappig is

Jan De Kinders voorbereiding is indrukwekkend: voor elk ontmoetingsmoment met de klas heeft hij verschillende activiteiten en stappen voorbereid. Hij begrijpt duidelijk dat afwisseling dé sleutel is om een groep kinderen geboeid te houden en weet hun aandacht goed vast te houden.

Jan legt een traject af met de leerlingen. Hij komt 5 keer naar de klas, verspreid over enkele weken. In de eerste sessie staan de culturele vaardigheden waarnemen en verbeelden centraal. De kinderen krijgen opdrachten als 'Zoek met een verrekijker naar iets dat je mooi vindt. Zoek 4 geluiden in de klas of op school en beschrijf ze. Zoek een bepaalde geur en schrijf op hoe je je daar bij voelt. Teken de minst leuke plek op de speel-

plaats.' De stap naar conceptualiseren en analyseren wordt ook gezet, met vragen als 'Wat voelde je tijdens het tekenen? Kan je zien dat je je droef voelde aan je tekening? Zou die er anders uitzien moest je je vrolijk hebben gevoeld? Hoe komt dat?'. De kinderen evalueren, reflecteren en becommentariëren.

Jan heeft het grote voordeel dat hij al een heel oeuvre bij elkaar heeft geschreven en uit verschillende eigen boeken kan putten. *De ezel die bleef staan* komt aan bod, net als *De stier met de mooie benen* en *Ben je bang in het bos, Grote Wolf?*. Maar het boek *Rood of waarom pesten niet grappig is* blijft wel de leidraad. In plaats van het boek in het begin volledig te brengen, leest hij elke sessie enkele pagina's voor, om de spanning erin te houden ...

Van Kamishibai tot krokodil

Om alle illustraties maximaal tot hun recht te laten komen, plaatst hij de tekeningen op groot formaat in een houten Kamishibai. Hij deelt ook dagboekjes uit aan de kinderen en legt uit dat zijn eigen dagboeken één van zijn grote inspiratiebronnen zijn. Jan: 'Ik ben begonnen met te laten zien hoe ik zelf werk, hoe een verhaal ontstaat. Bij mij vertrekken verhalen uit mijn eigen dagboeken. Gekruid met fantasie gaan ze een eigen leven leiden.' Zo leren de kinderen hoe je een verhaal opbouwt, hoe verschillende personages op elkaar inwerken en wat je als lezer/kijker zelf kan invullen tussen de lijntjes.

De kinderen mogen hun dagboeken personaliseren, onder meer met een originele tekening van een dier op de cover. Het wordt een kunstobject, maar ook een onderzoeksmedium. Jan: 'Ik wil hen duidelijk meegeven dat ze zichzelf mogen zijn, hun eigen keuzes mogen maken. Luister naar jezelf, niet naar wat de buitenwereld je opdraagt. Het is een werkproces waarbij ze botsen op vragen en keuzes. Dat proces is belangrijk, niet het resultaat. Ik merk dat ze het volhouden. De ouders vertellen

dat de kinderen 's avonds spontaan verder schrijven in hun dagboeken.'

Tekstballonnen en geheimen

Bij een tweede sessie introduceert Jan storyboards: wat gebeurt er in het verhaal? Wie zijn de verschillende personages? In welk personage herken je je? Wie zou jij zijn in dit verhaal? Jan: 'Ik heb toen ook de link gelegd met vervelende dingen die ik zelf als jongetje meegemaakt heb. Op die manier begrijpen ze en denken ze na over hun eigen ervaringen en posities binnen de groep.' Aan de hand van tekstballonnen die ze zelf mogen toevoegen, kunnen de kinderen de personages zelf laten spreken. 'Zo plaatsen ze zichzelf echt in het verhaal. Bovendien kan je op die manier het gegeven 'erbij staan en niets zeggen' introduceren. Elk kind krijgt de kans om een eigen verhaal te schrijven.'

En er komt een leuk nieuw aspect bij: elke leerling maakt een geheim mini-boekje. 'Ik vertel hen dat ik een koffer heb gevonden vol oude boeken, in een vervallen huis. Binnen in elk boek zit een mini-boekje waarin ze hun geheimen mogen schrijven én hun grootste wens voor hun toekomst. In tegenstelling tot het dagboek wordt dit boekje angstvallig afgeschermd van andere ogen, zeker van de ouders! Ik denk dat wie nu al iets schrijft over zijn of haar toekomstdromen en daar af en toe naar teruggrijpt, die is al een beetje bezig met zijn pad te vinden.'

Rode elfjes

In de Openbare Bibliotheek van Diest werd een toonmoment georganiseerd. Daar werden onder meer gedichten getoond die de kinderen maakten: 'elfjes' of gedichten van amper elf woorden verdeeld over vijf regels. De kinderen vonden inspiratie in *Rood*, door elk één woord uit het boek te halen en hun keuzes met elkaar te delen. Bovendien speelden ze met typografie en compositie. Jan merkt dat sommige kinderen vooral houden van het creatieve aspect, terwijl anderen het meer emotioneel aanvoelen. 'De kinderen zaten heel snel in het project', vertelt Ria. 'Het werd op een boeiende en speelse manier aangebracht zonder bepaalde onderwerpen uit de weg te gaan.'

'T ZAL WELZIJN

Via het project 't Zal WELzijn -een initiatief van de VLOR i.s.m. CANON Cultuurcel en Iedereen Leest-ontdeken 54 scholen hoe cultuureducatie een rol kan spelen in het welbevinden op school. Ze werkten allemaal volgens de theorie van Cultuur in de Spiegel: cultuurindespiegel.be.

CULTUUR IN DE SPIEGEL

Wat is cultuur? Hoe breng je dat op een goede manier in je klas? En hoe doe je dat tijdens een les wiskunde of turnen? De theorie van Cultuur in de Spiegel kan helpen om een goede cultuurles uit te werken voor je leerlingen of te reflecteren op je lessen. Doe de zelftest op mijncultuurspiegel.be.

Jan De Kinder gebruikt de vier culturele vaardigheden van Cultuur in de Spiegel in zijn workshops. Hij start met waarnemende opdrachten: Kijk eens om je heen in de klas door een leeg wc-rolletje. Wat valt je op? De kinderen verzamelen informatie en leren aandachtig kijken en luisteren naar de wereld om hen heen. Ze worden door Jan getriggerd om te verbeelden en hun fantasie te gebruiken. Ze creëren een eigen personage/held en maken illustraties bij de verhalen. Alles wat ze doen en zien wordt besproken. De kinderen gebruiken gesproken en geschreven taal om te conceptualiseren: Ze schrijven nieuwe verhalen en vertellen erover aan elkaar. Ze bespreken ook hoe een boekje zoals 'Rood' precies ontstaat. De vragen die Jan stelt, moedigen de kinderen aan om verklaringen te zoeken en hun eigen gedrag af te toetsen aan dat van hun klasgenoten. Ze analyseren: Hoe gaat je hoofdpersonage met een probleem om? Hoe zou jij ermee omgaan?

INSPIRATIE

Op zoek naar inspiratie om meer te doen met cultuur in de klas? Ontdek inspirerende praktijkvoorbeelden van je collega's op cultuurkuur.be/praktijkvoorbeelden.

Annick Morel en Sylvie Deblaere

SCHOOL: Eerste kleuterklas (Annick) en vijfde leerjaar (Sylvie) op de Simonnetschool in Sint-Martens-Latem

FAVORIETE KINDERBOEK

SYLVIE: *Joris en de geheimzinnige toverdrank*, van Roald Dahl

ANNICK: *Jip & Janneke*, van Annie M.G. Schmidt

“Als juf verval je soms in je eigen voorkeuren en daar moet je wat voor opletten.”

Onze school heeft altijd nieuwe boeken dankzij onze Little Free Library

DRIE JAAR GELEDEN INSTALLEERDEN ANNICK MOREL (38) EN SYLVIE DEBLAERE (45) HUN LITTLE FREE LIBRARY VOOR DE SCHOOL. HET IDEE KOMT UIT DE STATES OVERGEWAAID MENSEN UIT DE BUURT KUNNEN ER HUN BOEKEN IN ACHTERLATEN. ZO HEEFT DE SCHOOL ALTIJD NIEUWE BOEKEN EN WORDT DE BUURT BIJ DE SCHOOL BETROKKEN.

‘We zijn de enigen die dat hier in Sint-Martens-Latem doen. We hebben er echt een hoekje van gemaakt met buxussen en een bank. In de zomer parkeren de mensen soms hun fiets hier en gaan even zitten.’

Ze noemden deze openluchtbib de ‘Place m’as-tu lu’ met een knipoog naar een lokaal chic restaurant dat de bijnaam ‘Place m’as-tu vu’ kreeg. ‘Het is daar allemaal perfect in orde. Op onze ‘place m’as-tu lu’ mag het allemaal wat losser en leuker. Ons naamplaatje kreeg bijvoorbeeld een ezelsoor en er is een hoekje af (lacht). De bank hebben we van iemand van de ouders gekregen,’ vertelt Sylvie. ‘De kast zelf is gewoon een oude kast, een handige collega maakte er een dakje over zodat de boeken beschut blijven. Ondanks weer en wind houdt ze goed stand. Er staat vanalles in, zowel boeken voor volwassenen als voor kinderen.’ Het idee om naar Amerikaans model te starten met een Little Free Library vloeide voort uit de traditie van boeken ruilen die de school al had. Via Facebook worden ouders een keer per jaar opgeroepen om oude boeken te verzamelen thuis en ze mee te geven voor de ruilbeurs op school. Er staat vanalles in de kast, van een interieurboek van een lokale bouwondernemer tot een volledige reeks *De Olijke Tweeling* maar ook recentere prentenboeken.

‘We willen kinderen stimuleren om eerder een boek vast te nemen dan een scherm. Ook wilden we een signaal geven tegen verspilling. In de kast komen er soms ook Franse boeken terecht omdat er wel wat Franstaligen in de buurt

wonen, en dat is handig, niet alleen voor de Franstalige kinderen maar ook voor de Franse les.’

We doen wekelijks een check-up van de kast want soms zit ze te vol. De eerste dag van de grote vakantie halen de twee boekenjuffen de kast een keer helemaal leeg en doen ze een oproep via Facebook of ouders nog boeken hebben. We stimuleren dat ouders samen met de kinderen een schifting maken thuis. Kinderen kunnen dat niet altijd zelf.

LEESCLUB

Sylvie: Ik zit zelf in een leesgroep met ongeveer tien mensen en vertel daar ook over in de klas. Ik merk dat de kinderen dat graag horen, dat je eens iets over je eigen leven vertelt. Vaak gebruik ik de literatuur die ik heb besproken in mijn leesgroep als voorbeeld in de les ‘stellen’. Dan lees ik een mooie zin voor om hen te laten horen dat er meer woorden mogelijk zijn om iets te beschrijven. Bijvoorbeeld slenteren in plaats van lopen. Ik hou zelf het meeste van historische verhalen maar er komt vanalles aan bod in onze groep. Ook Annick leest zelf graag. ‘Historische boeken, reisdagboeken, een beetje van alles.’

AANBOD VAN BOEKEN

Annick: ‘In de eerste kleuterklas bied ik verschillende genres aan, karton-, voel-, doe- en prentenboeken, zodat elke kleuter

iets vindt dat hem aantrekt. Als juf verval je soms in je eigen voorkeuren en daar moet je wat voor opletten. Soms merk je dat kleuters iets nemen dat je zelf niet mooi vindt, maar toch heel goed werkt, bijvoorbeeld.'

Sylvie: 'In vijf en zes hebben we niveaulezen Frans. Het in het Frans lezen wordt begeleid door ouders en de kinderen genieten er enorm van dat ze Frans kunnen lezen.'

OUDERBETROKKENHEID

Annick: 'Tijdens de voorleesweek of jeugdboekenmaand mogen de ouders of grootouders van de kleuters komen voorlezen. Dat is heel fijn want zo krijgen de kinderen een rijk palet aan manieren van voorlezen. Ik geniet er ook altijd van om dat te kunnen horen. Ouders en grootouders bereiden het vaak heel gemotiveerd voor en komen op voorhand aftoetsen wat ze mogen of kunnen doen.'

GEEN STIGMA WEL PLEZIER

Voor kinderen met dyslexie is er een speciaal aanbod in de lokale bib, waar de school mee samenwerkt. **Sylvie:** 'Het is iedere keer kind per kind aftasten wat het beste werkt. Het is erg belangrijk dat ze plezier hebben in lezen. Ik werk wel niet met de vijfvingerregel. Als ze iets niet verstaan, dan komen ze het wel vragen. Ze volgen al logo en ze krijgen extra begeleiding, dus ik wil ze niet altijd met een stempel opzadelen. Een boek dat goed werkt voor deze doelgroep is het *World Record Book*.

WERKVORMEN

Sylvie: Soms vraag ik de kinderen om een gedicht te maken op basis van boekenruggen, die ze samen leggen.

Sylvie: We werken ook soms met Frank De Gruyter, die hier woont. Hij heeft een keer een poëzieroute uitgewerkt in samenwerking met een middelbare school uit de buurt. De opdracht was 'gedichten maken die niet rijmen', wat heel moeilijk is voor de kinderen. Toen hebben we een klasgedicht gemaakt en dat hebben we op groot formaat uitgeprint en uitgehangen in de Sint-Paulus-Kerk. De kinderen van het zesde middelbaar gidsten ons langs de poëzieroute en die leerlingen legden ons dan ons gedicht uit, want we hadden niet verklapt dat wij dat geschreven hadden (lacht).

Lestips

BOETSEREN

Bij het gedicht *Lijmen* van Joke Van Leeuwen werken we met klei. Per drie maken de kinderen elk een dier, waarvan ze de kop, het lijf en de staart afsnijden. Die delen geven ze onderling door en zo boetseren ze een nieuw dier. Daar maken ze dan, naar analogie van het gedicht, een nieuw gedicht over.

RECEPTEN

Kijk op voorhand welke recepten er in boeken vermeld staan. Je kan dan met de kinderen die recepten klaarmaken. De peperkoek van Pippi Langkous was een groot succes!

LIEVELINGSBOEK

Elk jaar werken we rond 'mijn lievelingsboek' en mag elke kleuter zijn of haar lievelingsboek mee brengen. Dat vinden ze altijd erg leuk. Zo heb je direct een heel divers aanbod. De ene brengt typische Studio 100-boekjes mee, de andere iets helemaal anders.

DE LEESMETER

Elke leerling heeft een meetlint (van de Gamma). Als een boek uitgelezen is mag je 1 of meer centimeter kleuren. Zwakkere lezers worden met extra centimeters beloofd. Ook voor een dik boek mogen de kinderen een groter stukje kleuren.

LEESROUTE

Stippel op een plattegrond een route uit en verdeel de lijnen in kleine stappen. Per 5, 10, 15 ... bladzijden die de leerling thuis leest, mag hij een stap vooruit zetten op de kaart. De ouders houden dit bij met een invulfiche. In de klas hou je de leesvorderingen bij met prikkers. Je kan je klas of leerling belonen als hij aan een grote stip komt. Die beloning kan je samen met je klas bedenken.

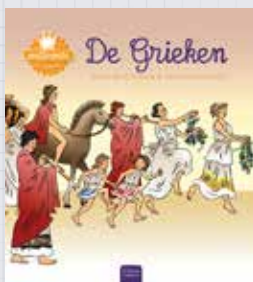
IN DE BOEKENKASTEN VAN JUF ANNICK EN JUF SYLVIE:

LEESTIPS VAN DE UITGEVER

WILLEWETE. DE GRIEKEN

Wil je alles weten over de oude Grieken? Wie waren hun helden en hun goden? Wat leerden Griekse kinderen allemaal? Waar speelden ze mee? In dit boek lees je meer over hoe de oude Grieken leefden.

Willewete. De grieken | Suzan Boshouwers & Veronica Nahmias | Clavis Uitgeverij | ISBN 9789044826579 | €15,95 | vanaf 6 jaar

Willewete ... dat zijn informatieve prentenboeken die een antwoord geven op de vragen van jonge kinderen. Sommige onderwerpen staan dicht bij hen, andere een beetje verder. Ze gaan over de wereld en de natuur om ons heen, over het leven in het verleden en het leven nu. Elk boek bevat weetjes, versjes, knutseltips en opdrachten, een grote uitklappagina, een stripverhaal en een miniquiz, zodat kinderen echte experts worden.

ISABELLA GAAT NAAR SCHOOL

Half vampier, half fee, helemaal uniek! Isabella Maan is speciaal omdat ze anders is. Haar mama is een fee, haar papa is een vampier en zij is een beetje van allebei. Ze is gek op de nacht, op vleermuizen en op haar zwarte tutu. Maar ze houdt ook zielsveel van de zon, haar toverstaf en haar knuffel Roze Konijn.

Isabella gaat voor het eerst naar school. Maar waar hoort ze eigenlijk thuis? Op de feeënschool of op de vampierschool?

Isabella gaat naar school | Harriet Muncaster | Uitgeverij Ballon Media/Ballon Junior | ISBN 9789463076746 | € 9,99 | vanaf 7 jaar

Wie leest, leeft duizend levens

Kinder- en jeugdpsychiater Winny Ang (41) is heilig overtuigd van de kracht van lezen en gebruikt vaak verhalen in haar werk met kinderen en adolescenten. Leerkrachten zijn volgens haar belangrijke 'veermannen' om kinderen de stap naar het lezen te helpen maken.

Winny werkt als jeugdpsychiater in de instelling voor jongeren met een handicap Sint- Jozef (Antwerpen-Luchtbal) en aan de universiteit Antwerpen waar ze 'Communicatie tussen arts en patiënt' doceert. Ze volgde een Master Transculturele Psychiatrie aan de Canadese McGill University om zich te specialiseren in werken met andere culturen, bijvoorbeeld rond trauma's van vluchtelingen.

'Mijn publiek is divers. Niet alleen op het vlak van achtergrond, maar ook op het vlak van sociale klasse en leeftijden. Eén van mijn specialisaties is identiteitsvorming tijdens de adolescentie. Rond deze thematiek werk ik vaak met ongeleide minderjarige jongeren en adoptiekinderen.

Hoe komen de jongeren bij jou terecht?

De school of het netwerk verwijst hen naar ons door. Het gaat om jongeren die niet goed functioneren. Het kan vanalles zijn: niet kunnen slapen, agressief zijn, verdriet hebben of depressieve klachten zoals geen eetlust. Therapie is in veel culturen onbekend. Voor jongeren uit verschillende culturen is therapie soms stigmatiserend. Daarom werk ik vaak samen met het netwerk (ouders, leefgroep, school ...) rond de jongere en geef ik hen advies. Het belangrijkste is dat de jongere leert om uit te leggen wat er is.

Hoe werk je met teksten?

Het is soms makkelijker voor cliënten om te praten over iets aan de hand van een tekst dan rechtstreeks over zichzelf. Een tekst geeft de nodige afstand. Ik gebruik bijvoorbeeld verhalen over afscheid nemen van Toon Tellegen.

De kracht van lezen

Winny geeft lezingen over de kracht van lezen. 'Ik vertel daarin waarom we lezen en ook hoe de ontwikkeling van kinderen invloed heeft op hun leesgedrag. De eerste reden waarom we lezen is leesplezier. Leesbevordering zou dan ook op de eerste plaats daarop moeten focussen, het is de beste manier om kinderen aan het lezen te krijgen. Daarom ben ik ook altijd actief geweest als begeleidster van de kinderboekenjury. Ik kan het belang daarvan niet genoeg benadrukken. Jeugdliteratuur komt vaak alleen in de media als er een prijs wordt uitgedeeld, maar de kinderboekenjury is er een die door de kinderen zelf wordt uitgedeeld. In de kinderboekenjury staat de leeservaring van de kinderen zelf centraal, dat is superbelangrijk.

Als het gaat over de samenhang tussen de ontwikkeling van kinderen en lezen merken we dat lagereschoolkinderen vooral op zoek gaan naar herkenbaarheid en avonturen. Ik huiver van al te veel hokjesdenken over de literaire kwaliteit van jeugdboeken. Kinderen zoeken in boeken naar voorbeelden over hun eigen leefwereld en vinden daar houvast in. Zelf las ik

supergraag de reeks van *De Dolle Tweeling* van Enid Blyton. Over kostscholen en kinderen die 's nachts geheime feestjes gaven of ruzie kregen met elkaar. Ook dat zijn valabele verhalen voor kinderen.

Lezen helpt iedereen van klein tot groot om de wereld te begrijpen en bij kinderen zijn dat soort verhalen hun wereld. Ook sprookjes zijn belangrijk. Neem een verhaal als Roodkapje, dat gaat voor kleine kinderen over bang zijn in een bos, heel herkenbaar. Maar volwassenen lezen er bijvoorbeeld ontmaagding in of loskomen van het ouderlijk gezag. We vullen het in naargelang ons eigen vermogen en beleevingswereld. Lezen is iets dynamisch. Elke tekst komt tot leven door interactie met de lezer. Elk verhaal krijgt verschillende betekenissen voor verschillende mensen. En lezen krijgt waarde als het iets bij iemand losmaakt.

An en Jan

Enkele jaren geleden schreef Winny samen met illustratrice Fátima Ramos het kinderboek *Op zoek naar Yori* in het kader van het Sesam-project. Sesam wil een diverser jeugdboeken-aanbod ontwikkelen en selecteert daarvoor illustratoren en schrijvers. 'Boeken schrijven is niet mijn core business, maar het thema diversiteit is wel een passie van mij. In een superdiverse klas werd gevraagd om een verhaal te maken. Al die kinderen gebruikten als hoofdpersonage An en Jan.' Identificatie met personages in boeken is nochtans belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen.

'Een ander boek, *Berelekker*, gaat over een meisje Aisha dat gaat koken met haar vader. Ze koken met andere ingrediënten dan aardappelen, vlees en groenten. Meteen was de aandacht van een aantal kinderen in de klas getrokken. Een jongen zei spontaan: 'Hey, mijn mama heet Aisha.'

Pubers

Adolescenten zitten op vlak van lezen in een exploratieve fase. Zo ervaren ze dingen zonder ze per se zelf te moeten meemaken. Bij meisjes uit zich dat vaak in probleembeoeken waarin dingen worden uitvergroot. Voor jongeren helpt lezen om zich te verplaatsen in anderen. Zo worden ze empathischer. Daar is al veel onderzoek naar gedaan, maar er is nog enige voorzichtigheid geboden. De vraag is: word je empathischer van lezen of had je al aanleg daarvoor? In ieder geval helpt lezen adolescenten om zich op emotioneel, sociaal en moreel vlak te ontwikkelen. Boeken in het young-adult genre, bijvoorbeeld van John Green, zijn hier enorm belangrijk.

Een belangrijk aandachtspunt in deze fase is hoe jongeren de overgang naar volwassenenliteratuur maken. Zelf was ik een beetje verloren tot ik het boek *Bidden wij voor Owen Meany* van John Irving ontdekte. Toen besepte ik dat er in de volwassenenliteratuur toch ook dingen voor mij te beleven vielen (lacht). Een van mijn lievelingsquotes is van Lewis Carroll: 'Wie leest, leeft duizend levens'.

Leerkrachten spelen hier samen met goede bibliothecarissen voor mij een heel belangrijke rol: het zijn de boekenvermannen die de kracht van een verhaal kunnen overbrengen op kinderen.

Samen lezen

Wat ik belangrijk vind voor mensen -jong en oud- is 'samen lezen'. Er wordt op een laagdrempelige manier een kort verhaal uit de wereldliteratuur voorgelezen. Daar wordt dan over gepraat. Lezen speelt zich af in je hoofd en in je hart, maar als je erover spreekt, activeert het nog andere aspecten van je 'zijn'. Dingen delen doet ook nadenken. De Britse schrijver Aidan Chambers zegt daarover: 'Praten over wat je gelezen hebt is erg belangrijk omdat we pas weten wat we denken als we het onszelf horen zeggen.' Hij publiceerde een boek over omgaan met lezen en ik gebruik daar ook ideeën uit in mijn praktijk. Zo raad ik jongeren aan om een boekje op hun nachtkastje te leggen om dingen in te noteren. Of te noteren wat ze gelezen hebben. Schrijven en tekenen helpt om je gedachten structuur te geven.

Diversiteit

'Werken rond diversiteit is heel belangrijk voor mij omdat ik ook een kind ben dat in twee culturen is opgevoed. Toen ik jonger was, sprong ik graag op de barricades voor een diversere wereld, maar intussen bekijk ik diversiteit op een andere manier. Ik probeer mijn vormingen ervaringsgericht te maken. Het is krachtig als mensen zelf ervaren wat het is om tot een minderheid te behoren om te kunnen weten hoe dat voelt. En iedereen behoort op één of andere manier wel tot een minderheid: holebi's, mensen die uit een andere regio komen, kinderen van gescheiden ouders ... Sinds ik het op die manier bekijk, merken mensen dat omgaan met diversiteit ook veel te maken heeft met henzelf. Het gaat heus niet om 'geef ik die man nu een hand of niet?' Het gaat over het overwinnen van je eigen stereotypen, te beseffen dat je zienswijze gevormd is door een bepaald kader waarin je bent opgevoed en te weten dat elke mens nood heeft om ergens bij te horen. In het Engels is daar zo'n mooi woord voor 'beloning'. Dat gevoel niet hebben is een groot gevaar. Ergens bijhoren, 'beloning' is voor elke mens levensnoodzakelijk. Boeken kunnen ons daarbij helpen.

LEESTIPS VAN DE UITGEVER

DE WERELD ROND IN 80 DAGEN

Knotsgekke bewerking van het verhaal van Jules Verne. 79 minuten entertainment voor kinderen én volwassenen. Met de stemmen van o.a. Warre Borgmans, Geert Van Rampelberg en Charlotte Vandermeersch.

De Heerlijke Hoorspelen van het Geluidshuis zijn eigenwijze, gelaagde en humoristische audiobewerkingen van bestaande sprookjes en verhalen uit de wereldliteratuur.

Verteld, gespeeld én gezongen door getalenteerde acteurs.

Voor jongere kinderen bracht Het Geluidshuis de hoorspelreeks 'KABOUTER KORSAKOV' uit.

De wereld rond in 80 dagen | Paul Wauters, Koen Brandt en Mark Borgions | Het Geluidshuis Uitgeverij | ISBN 9789079040469 | Boek + CD + downloadcode voor smartphone en tablet, €24,95 | Vanaf 10 jaar

HELEMAAL AAN DE RAND VAN MIJ, BEN JIJ

Een magisch prentenboek dat speelt met gedachten en woorden van de makers van Het land van de grote woordfabriek.

Helemaal aan de rand zit een blauwe beer die zich verwondert over de wereld rondom hem. Hij filosofeert over dromen, de winter en de zee. Op elke pagina ontstaat zo een wonderlijke

manier om de wereld te beschrijven en te ervaren: schapenwolkenwonderen, sneeuwwinteren of verveelpozen.

Helemaal aan de rand van mij, ben jij | Agnès de Lestrade & Valeria Docampo | De Eenhoorn | ISBN 9789462912144 | €15,95 | vanaf 5 jaar

WONDERMOOIE 1-MINUUTVERHAALTJES

In dit leuke voorleesboek staan meer dan honderd korte verhalen die je kind een nacht vol zoete dromen zullen bezorgen! Kies een verhaaltje uit en laat je kleine hartendief onderduiken in een wereld van

zebra's die hun strepen verliezen, heksen die cadeautjes van de Kerstman krijgen, prinsessen die prinsesjes redderen, kinderen die een schoolreis maken op een vliegend tapijt en cowboys die vrienden worden van indianen. De fantasierijke verhalen en mooie illustraties in dit bedtijdboek zullen jong en oud tot de verbeelding spreken!

Wondermooie 1-minutverhaaltjes | uitgeverij Deltas | ISBN 9789044745078 | €24,95 | vanaf 3 jaar

Karin Cuyvers

SCHOOL: Vijfde leerjaar op de Gemeentelijke Basisschool Pierenbos in Zoersel

FAVORIETE KINDERBOEK

De Heksen, Roald Dahl

“Dyslexie is een probleem dat heel weinig mensen snappen. Nog steeds heb ik het zelf moeilijk met voorlezen in de klas. Ik moet het goed voorbereiden. Soms vraag ik gewoon aan een van de kinderen om het te doen (lacht).”

Trager lezen is ook lezen

KARIN CUYVERS (57) MERKTE ALS ZORGFUF DAT DE KINDEREN MET LEESACHTERSTAND, ONDANKS EXTRA ONDERSTEUNING, HET LEZEN ALS EEN STRIJD BLEVEN ZIEN. HET PROBLEEM LAG HAAR NA AAN HET HART WANT LEREN LEZEN GING BIJ HAARZELF NIET VAN EEN LEIEN DAKJE.

‘Kinderen met leesachterstand kregen in onze school begeleiding van logopedisten. Door deze begeleiding merkten we dat het AVI-niveau wel omhoog ging, maar dat de kinderen het moeilijk bleven hebben met lezen. Daarom beslisten we om een vernieuwingsproject op touw te zetten. We volgden bijscholing en nodigden de nascholer nadien uit tijdens een pedagogische studiedag om bij ons op school het team te brieven.

We wilden vooral dat kinderen graag gingen lezen en dat de ouders bij dit project betrokken werden. We installeerden een leescultuur, op school en thuis. Lezen is vanaf peuterleeftijd erg belangrijk. Mensen worden rijker van lezen. Men verbetert de taal technisch met betere zinsbouw of woordenschat maar ook op het vlak van algemene kennis leert men ontzettend veel bij. Het is leren zonder leren.’

Juf Karin bedacht het project Boek & Boel, samen met drie andere collega’s. Alle vier namen ze een rol op zich als ‘mascotte’. Juf Karin is Letterzetter. De anderen vertegenwoordigen Bladspiegel, Ezelsoor en Pretletter. Ze bedachten een vlotte ‘rap’ waarmee ze een keer per maand in de klas hun nieuwe boekenopdracht gingen aankondigen. Tot groot jolijt van de kinderen en van henzelf. ‘We zijn de vier oudste juffen die nog eens zot doen.’ (lacht). Ook installeerden ze het leeskwartier op school. Iedere dag lezen kinderen en leerkrachten een kwartier vrij. Aan de deur hangt een hanger zodat er niet gestoord wordt.

‘In het tweede leerjaar doen we mini-lesjes rond leesstrategieën. Bijvoorbeeld wat je moet doen als je de draad kwijtbent. Dat kan zijn omdat je een woord niet begrijpt en

dan helpen we met opzoeken. Op deze wijze komen alle leesstrategieën aan bod. Doordat we werken met boeken, slaan we stukken over in het handboek. Dat hebben we ook moeten uitleggen aan de ouders (lacht). Omdat dit werkt, gaan we dit ook doorvoeren in de andere klassen.’

NUL OP TIEN

Voor juf Karin is het ondersteunen van kinderen die leesmoeilijkheden hebben iets dat haar na aan het hart ligt. Ze heeft namelijk zelf dyslexie, al werd daar in haar kindertijd nog geen rekening mee gehouden. ‘Ik was een kind dat haar best niet deed om te lezen. Ik was de eerste van de klas maar had nul op tien voor dictee. In de middelbare school koos ik resoluut voor de richting Wetenschappelijke A. Door taalvakken spartelde ik me heen. Ik had er intussen mee leren leven dat lezen me slecht afging. Ik was er ook weerbaarder in geworden. Het was pas op de normaalschool dat ik hoorde van het bestaan van dyslexie. Dat ging niet zonder slag of stoot. Tijdens een les vroeg de docent om een stuk voor te lezen. Ik blokkeerde en begon te huilen. Er kwam een serieus gesprek van waarin ze me vroegen of ik wel in staat was om kinderen te leren lezen. Ik vertelde hen toen dat ik net heel gemotiveerd was om kinderen te helpen omdat ik het zelf zo moeilijk had gehad. Toen mocht ik op school blijven.

Dyslexie is een probleem dat heel weinig mensen snappen. Nog steeds heb ik het zelf moeilijk met voorlezen in de klas. Ik moet het goed voorbereiden. Soms vraag ik gewoon aan een van de kinderen om het te doen (lacht).’

Ik laat kinderen die leesproblemen hebben nooit voorlezen in de klas tenzij ze zelf hun vinger opsteken om het te doen. Als dat dan goed loopt is het voor die kinderen een echte overwinning.

AANBOD VAN BOEKEN

Ons aanbod is niet zo groot op dit moment. Na de nascholing hebben we 'grote kuis' gehouden. Kinderen houden niet van oude boeken, dus die hebben we weg gedaan. Dat leverde al een project op zich, want we hebben de oude boeken op basis van creatieve ideeën die we op Pinterest vonden herbruikt. We maakten er legplankjes van, gebruikten bladzijden als behangpapier ... Elke klas werd gevraagd om met de oude boeken op een creatieve manier een boekenstaander te maken. Op het schoolfeest werden de oude boeken ook gebruikt om spelletjes mee te doen: bijvoorbeeld 'boekenlopen' met een boek onder de schoenen, boekentunnels bouwen of een trap maken met boeken.

Toen zijn we de boekenrekken weer gaan aanvullen. Kinderen mogen zelf boeken van thuis meebrengen, dat is deel een van het project, zodat ouders ook betrokken worden. We gaan ook met de kinderen naar de bib van ons dorp. Elk kind moet 2 fictieboeken en 1 non-fictieboek meenemen. Strips mogen ook.

OUDERS

Voor we het project Boek & Boel lanceerden, hadden we de ouders bevraagd hoeveel tijd er thuis aan lezen werd gespen-

Lestips

DE BOEKENJAGERS

Tijdens de jeugdboekenmaand hebben we een spel gedaan rond boeken verstoppertje, de boekenjagers. Alle klassen verstopten boeken voor elkaar en gaven elkaar dan tips over de locatie. Bijvoorbeeld: 'Daar waar de computer van juf Ann staat, tref je een boekje aan!'

POËZIEWEEK

Naar aanleiding van de poëzieweek zijn we met het 4de en 5de leerjaar gedichten gaan lezen in het plaatselijke rust- en verzorgingstehuis. Tijdens de Voorleesweek zijn veel grootouders komen lezen in de kleuterklassen.

deerd en of er samen werd gelezen. Vanuit deze resultaten zijn we ouders gaan motiveren om het lezen 'leuk' te maken door meer voor te lezen, een leesmomentje in bed of bad te organiseren ... Als het maar gezellig is. Ook meelesen met de kinderen sporen we aan.

Een van de dingen die we de ouders trachten duidelijk te maken is het relatieve belang van het AVI-niveau. Leesplezier is voor ons veel belangrijker. Vloeiend lezen mag ook traag. Trager lezen is ook lezen.

VOETBAL

Elke vrijdag doet een leerkracht aan connectlezen en ralflezen. Het is een remediëring voor kinderen met een leesprobleem of met een leesstoornis. Hierbij wordt ingezet op leestraining en de samenhang tussen lezen en schrijven. Wat lange tijd niet meer 'in' was, doen we ook terug, namelijk het lezen in koor. Daarmee leren kinderen, die het moeilijk hebben met lezen, om de kadans en het ritme van woorden te ontdekken. Sterkere lezers trekken de zwakkere zo mee in het koor.

Onechte leesopdrachten hebben we geschraapt. Opdrachten waarbij kinderen letters moeten knippen bijvoorbeeld, zijn meer een oefening in handigheid dan in lezen. We vertellen onze kinderen dat leren lezen zo iets is als leren voetballen, je moet daar ook voor trainen. Lezen is trainen.

IN DE BOEKENKASTEN VAN JUF KARIN:

TALENTEN EN VAARDIGHEDEN

De stip van Peter H. Reynolds is een leuk boek over een kind dat niet kan tekenen. Ideaal voor een thema met de hele school rond talenten en vaardigheden.

Colofon

.....
BESTE BOEKENJUF/MEESTER 2017 IS EEN PUBLICATIE
VAN HET DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING,
CANON CULTUURCEL.
.....

Deze en vorige brochures kan je gratis downloaden en bestellen op vlaanderen.be/publicaties (zoeken op zoekterm 'boekenjuf').

Het middenkatern bevat de leeskaarten

Een instrument om leesplezier te delen met anderen. De 7 kaarten kan je kopiëren en verder verspreiden. Ze zijn bedacht en ontworpen door: Heidi Desmet (GO!), Steven De Laet (OVSG), Elke De Swert, Brunhilde Foulon (AHOVOKS), Bart Masquillier (Katholiek Onderwijs Vlaanderen) en Saskia Timmermans (lerarenopleiding ODISEE) onder begeleiding van Daniëlle Daniels en Dirk Terryn.

Illustratie leeskaarten 2017: Merel Eyckerman

Coördinatie Boekenjuf/meester

Sarah De Graef (GAU)

Projectbegeleiding

Raf Schevenels en Dirk Terryn (CANON Cultuurcel)

Journalistieke verslagen

Soetkin Bulcke

Tekstredactie

Soetkin Bulcke en Raf Schevenels

Fotografie

Soetkin Bulcke en aangeleverd door scholen

Tips voor een inspirerende leesomgeving

De tips voor een inspirerende leesomgeving zijn ontwikkeld door de focusgroep lezen o.l.v. CANON Cultuurcel en Iedereen Leest.

De juryleden voor de editie 2017

Bart Desmyter (Uitgeverij De Eenhoorn)
Daniëlle Daniels (zelfstandig leesbevorderaar)
Josfien Demey (Klasse)
Marina Waterschoot (leerkracht en boekenjuf)
Peter Jongenelen (Beste Boekenmeester 2016)
Sylvie Dhaene (directeur Iedereen Leest)
Veerle Moureau (uitgever kinderboeken Davidsfonds)

Lay-out

VANDEN BROELE Productions bvba

Druk

Agentschap voor Facilitair Management –
Digitale Drukkerij

Wettelijk depot

D/2017/3241/167

Verantwoordelijk uitgever

Koen Pelleriaux
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Beste Boekenjuf/meester is een project van CANON Cultuurcel in samenwerking met GroKi (GAU)

